

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyilvántartási közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 307.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, november 22.

Tartalékos kapitányok.

A különböző hivatalos lapok a mai naptól kezdve új elnevezéssel gazdagodtak: tartalékos és népfelkelő kapitányok kinevezését hirdetik. A hadsereg polgári elemei kiküzdötték hát vitézségükkel a harmadik csillagot is. A demokrácia háboruja új nemességet kreált, melynek predikatumát nem pergamentlevélen adományozott falvak jelzik, hanem három aranycsillag.

Szomorú csillagok! Egy pillanatra fálán örömet okoznak. Polgár erények nagyszerűségét hirdetik, melyeket tűzben acélozott meg a háború s rávilágítanak arra a régi igazságra, hogy nem a katonai drill teszi vitézzé a katonát, hanem az a szellem, mely a kiválasztott nemzeteknek titkos öröksége. De a másik pillanatban már nem látjuk ilyen fényesnek a három aranycsillagot. Vörössé válik az arany színe, mint mikor vérpatakokba pillantanak le az ég ragyogó lámpásai. A kintintetés megsokasodott jelei azt is jelentik, hogy ezért a három csillagért három évig kellett vadállattá bősziült emberhordákkal marakodni, három évig kellett esőben, sárban, jeges viharban fázni, dideregni, sebeket adni, sebeket kapni: három évig kellett messze menni, távollenni a földtől, amelyet szerettek s kedveseiktől, a kiknek a nevével imádkoztak. A hitrege azt tartja, hogy minden emberélet egy csillag: a király kegye nem azt jelenti-e, hogy ők — a kapitányok! — három emberéletre való szenvedtek és küzdöttek! De tudják-e majd pótolni a hármass csillagok azokat a testvéreiket, akik az elmúlt három év alatt lobogó lánggal átrobogtak a firmamentumon és aztán — lehullottak?!

E három év alatt kapitányok lettek azokból a polgárokból, akiknek nem a kard volt a fegyvere, akik nem a rombolásra, de az építésre szövetkeztek. Egy óriási hadsereg voltak ők a béke idején is, de a csendes, zajtalan munkának hadserege, fegyvereik a toll, a tü, a rőf, a kalapács s álmaikban sem fordult meg soha, hogy gallérjaikra aranyos himzések kerülnek s embert ölni vezetnek rohamra a hozzájuk hasonló békés lelkeket.

Kapitányok lettek! Századok tisztelgnek nekik és előttük, parancsukra embertömegek várnak, intésük írott papirosnál értékesebb, kimondott szavuktól sokszor élet és halál függ. Idáig emelte őket a háború, a hosszú-hosszú kivárhatatlan végű háború. És most, míg ez az éjszaka tart, csak világitani fognak ezek a csillagok, de ha virrad és sáppadni kezdenek az éjszaka ótágyertyái: — mi lesz akkor?! A kapitányok elpazarolt esztendeit nem adja vissza többé senki, de vissza tudják-e ők magukat majd

önmaguknak és a társadalomnak adni? A csillagok honából le tudnak-e majd újra szállni a pogári foglalkozás egyszerű keretei közzé? s parancshoz szokott testük megtanul-e újra — engedelmessé válni. Mert horzástó tragédia lenne az, ha a világ nem tudna visszafordulni a régi helyére s a csillagok még akkor is ragyogni akarnának —

midőn már feragyg az élet királya: a béke. S megérkezik az a nap, amelyet várunk, a mely elhozza nekünk a boldog órák csendes munkáját, amikor el fogjuk felejteni, hogy volt idő, midőn joggal énekeltük a régi dalt:

— Rossz időket élünk, rossz csillagok járnak! ... (.)

Biróság elé megy Mezőssy Béla.

(Interpellációk a képviselőházban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Képviselőház mai ülésén délután 4 órára tüzték ki. A folyosón nagy volt az érdeklődés, amely főként az interpellációknak szólt. Az ülést 5 órakor nyitotta meg Szász Károly elnök, aki meleg szavakkal emlékezett meg I. Ferencz Józsefről, aki ma egy éve hunyt el. A képviselők állva hallgatták végig az elnök beszédét. Az elnöki jelentések után Bakonyi Samu a pénzügyi bizottság előadója bemutatta a cukoradóról szóló törvényjavaslatot, amelyre a Ház kimondta a sürgősséget. Ezután kimondták, hogy a legközelebbi ülés holnap délután 3 órakor lesz, amikor is megválasztják a delegáció 40 rendes és 10 pótagját és megkezdik a cukoradóról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

(Forradalom a zsirhiány miatt.)

Ezután az interpellációkra tértek át. Fényes László a zsirhiányról interpellált és azt kérdezte, hajlandó-e a Közélemezési Hivatal vezetésével megbízott miniszter a szegény nép zsirellátására garanciát vállalni? Kívánja, hogy az idegen államokkal kötött zsierszerződéseket mondják fel. Kérdezi, hogy mennyi zsirt adunk idegen államoknak és mennyit a hadseregnek. A zsirellátás rossz, kérdezi tehát, hajlandó-e a miniszter új rendszert behozni. Ha most súlyos bajok vannak, akkor egy grammot sem szabad idegen államoknak adni, mert az első forradalom a zsirhiány miatt törhet ki. (Óriási lármá. Felkiáltások: Rendre! Rendre!

Elnök higgadtságra inti Fényes Lászlót.

Hadik János gróf miniszter kijelenti, hogy a háború negyedik évében senki sem teremthet olyan rendszert, hogy egyes dolgokban ideig-óráig fennakadás ne legyen. Azért még ezt nem szabad agitáció tárgyává tenni. A zsirhiányt a tavalyi rossz tengeri termés idézte elő. Mindent el fog követni a zsirhiány enyhítésére.

Fényes László válasza és Hadik gróf

viszonzválasza után Farkas Pál jelentkezik szólásra. A baloldal zajosan éljenzi Mezőssy Béla földmívelési minisztert.

(A miniszter becsülete.)

Farkas Pál elmondja, hogy a szerajevói törvényszéken a Gerde-ügy tárgyalása során tanuk vallották, hogy az államvasutak csak azoknak adtak vagonokat, akik külön fizettek. Ez a vád gazdasági életün és az ország tekintélyét aláasta. Szóvá teszi, hogy a bosnyák kormány az ujfehértói gazdakörtől maximális áron feül burgonyát vásárolt. A gazdakör elnöke Mezőssy Béla földmívelési miniszter, akinek egyéni becsületét nem akarja érinteni, de nem lehet közbörs az a kérdés, hogy Mezőssy aktív részt vett-e a maximális áron feül való szállításban?

Serényi Béla gróf kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy az államvasutak igazgatósága a szerajevói törvényszéktől bekerkte a tanuvallomásokat. Ha rágalmak vannak, akkor azokat meg fogják torolni. Előbb megvárja az adatokat s csak azután adhat érdemleges választ.

Mezőssy Béla földmívelési miniszter: Amikor olvasta a szerajevói perről szóló tudósításokat, felkerkte az igazságügyminisztert, szerezze be a vallomásokat. Amint a vallomások megérkeznek és látni fogja, hogy azokban becsületét érintik, az eljárást azonnal megindítja. Kijelenti, hogy sem közvetve, sem közvetlenül terményét a bosnyák kormánynak nem adta el. Az ő tudtával az ujfehértói gazdakör sem szállított maximális áron feül. A kereskedők válogatási és szákolási díj címén mázsánként 1 és fél koronát számítottak fel. Jó hírre megköveteli, hogy e kérdéseket a bíróságnál tisztázza. Ennek megtörténte után végleges választ fog adni.

A választ tudomásul vették.

Ezután Urmánczy Nándor interpellált az osztrák támadások megtorlása ügyében. Az interpellációról és a miniszterelnök válaszaról lapunk más helyén számolunk be, ugyszintén Molndr Béla interpellációját is máshol közöljük.

Lukács László az új adókról.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az adófizetők a rájuk váró terhekből némi kóstiolt kaptak tegnap a miniszterelnök által a képviselőházban előterjesztett adójavaslatokban, amelyek felemelik a jövedelemadót, a vagyonadót, a hadinyereségadót, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóját, adórónak a borterrelésre, felemelik a cukoradót és azonkívül 60 százalékkal emelik az ugynevezett hozadékot, a házadót, a földadót, a II. oszt. kereseti adót, a bányaadót és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adóját, valamint a tőkekamat és a járadékadót. Azonkívül új adóval örvesdoztati meg a nőtlen és a gyermektelen családfentartókat is. Ezekből az adókból 172 millió korona új bevétel vár a pénzügyminiszter és megjegyzi, hogy ezeket az új bevételeket kivétel nélkül az új államadósságok kamatainak törlesztésére fogja fordítani.

Az új terhek a következők:

Minden termelt bor hektoliterje után tizennégy korona adót kell fizetni, akkor, ha a termelő a bormustot forgalomba hozza, vagy saját céljára használja fel.

A cukoradó métermázsánként jövőben nem 38, hanem ötvennégy korona lesz.

A kivetett adó hatvan százalékat pótlékként kell fizetni, a földadó, a házadó, a harmadosztályú kereseti adó, a bányaadó, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója és a tőkekamat és járadékadó után.

A nőtlenek adójuk után még 15 százalék pótléket fizetnek, a gyermektelen családfők, vagy azok, a kik legfeljebb egy személyt tartanak el, 10 százalék pótléket fizetnek.

A vagyonadó, ezentul nem 50.000, hanem már 20.000 korona vagyon után fizetendő.

A hadi nyereségadó legalacsonyabb tétele 10 százalék, legmagasabb hányada pedig 70 százalék lesz.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Lukács László volt miniszterelnök egy újságíró előtt az új adókról a következőket mondotta:

— Nem lehet sok mondani valóm az új adórendszerrel, mert az egész nem egyéb, mint a Teleszky-féle jövedelem-, vagyon- és háborúnyereségadó tovább fejlesztése. Kiténik, hogy a Teleszky-féle törvényben foglalt tételeket most elejtették. Ezáltal a törvény szigorubbá válik ott, ahol a Teleszky-féle törvény igyekezett elkészülni a többszöri megadóztatással. A kormányának a mostani adórendszere természetes folyamánya a kényszerhelyzetnek, amiben a kormány van, mert pénzl okvetlenül kellett szerezni és helyes az a princípium, mely abból indul ki, hogy az állam minden kölcsönre, amit felvesz, igyekszik azonnal fedezetet szerezni. Nagyon sajnálom, hogy e tekintetben az előző kormány a háborus nyereség-adóval megkésétt, mert a háboru az eddigi negyven hónap alatt hatvan milliárdot emésztett meg és ezen óriási összegnek jelentékeny része kétség kívül mint háborus nyereség jelentkezett az egyes termelőknél és vállalkozóknál. Ezt a horribilis nyereséget kezdettől meg lehetett volna fogni és így a fedezet tekintélyes része biztosítva lett volna. A helyzet gyors fel nem ismerésével nagy adóalap tűnt el és ezt a pénzt utólagos intézkedésekkel nehéz lesz megfogni. Azt hiszem, hogy maga a kormány ezeket a mai törvényeket ideiglenesen segédeszközöknek akarja tekinteni és igyekezni fog nemsokára egészen új alapon berendezkedni. A háborus költségek fedezésére új alapokat kell teremteni, miután a mai adórendszer nem tartható fenn.

leg nagy örömmre szolgálna, mert megszabadulnék attól a sok undókságtól, melyeket politikai ellenfeleim részéről idehaza nap nap mellett tapasztalnom kell.

Nem mulaszthatom el azonban, hogy kifejezést adjak abbéli kételyemnek, hogy a te pártíveidnek ígéretedet beválthasd. Lásd kedves barátom én — mint pronomszirozott mungó — nem vagyok oly rossz véleménnyel a jog és igazság jegyében uralkodó jelenlegi kormány iránt, mint te, aki támogatód. Én nem hiszem, hogy befolyásod ennyire képes legyen s nem hiszem azt sem, hogy te Ugron Gábor önmagyméltóságától, vagy mástól biztatást kaptál volna erre. Ezért csak saját hiteledet rontod, midőn ismét egy be nem váltott ígéretteddel terhelted meg számládat.

Arról, hogy ezen eljárásról mi a véleményem s mi a véleménye minden becsületes embernek, nem írok, talán kíváncsi sem vagy rá. De e nyílt levelemmel dokumentálni akarom az ország közvéleménye előtt, hogy mily eszközökkel dolgozik ma a Károlyi párt egy tagja egy köztisztviselő ellen, kinek egyéb büne nincsen, csak az, hogy rendületlen s teljesen önzetlen híve annak az államférfiúnak, aki Magyarország tekintélyét eddig soha el nem ért fokra emelte s kinek letűnésével véleményem szerint oly nagyon sokat veszítettünk.

Egyébként maradtam a közeli viszontlátás reményében szívélyes üdvözléssel: Szunyoghy Ferenc a nyirbátori járás főszolgabirája.

320 koronás bab.

(A kórházélelmező üzlete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A rendőrségen ma reggel jelentést tettek, hogy a Thököly-téren levő Makói Liszt-üzletben babot árusítanak maximális áron felül. Petkovics Béla rendőrfelügyelő több polgári rendőrrel és egy női detektívvel kiment, hogy megállapítsa, mennyiben felel meg a feljelentés a valóságnak. A női detektív és az egyik polgári rendőr bementek az üzletbe és megkérdezték a tulajdonost, Bruckler Lajos katonakórházi élelmezőt, hogy van-e a raktáron eladni való bab.

— Lehet babot vásárolni, felelte Bruckler, de csak nagyban adok el. Métermázsáját 320 koronáért.

A rendőrség közegei körülnéztek még az üzletben, ahol 20 métermázsas burgonya és nagy mennyiségű köles is volt felhalmozva és megkérdezték a tulajdonost, hogy nem volna-e hajlandó ezeket az élelmicikkeket nekik eladni.

— Ezeket nem adhatom el, mert a katonaságtól kaptam, hogy a kórházakat élelmezem, felelte Bruckler.

Ekkor Petkovics rendőrfelügyelő belépett az üzletbe. Amikor Bruckler a rendőrfelügyelőt észrevette, nagyon megijedt és a női detektívnek és polgári rendőrnek, akiket házasársaknak tartott, kijelentette:

— Nem adok el semmit maguknak. Bab nincs.

Petkovics Béla lefoglalta az üzletben levő 27 métermázsas babot és Bruckler Lajost felidézte a rendőrségre. Itt aztán kiderült, hogy a bab tényleg Bruckler tulajdona, aki a környékbeli parasztoktól vásárolta valószínűleg maximális áron felül, a bakkészletet nem jelentette be és annak ellenére, hogy kórházakat élelmez, a babot nem a kórházak élelmezésére fordította, hanem kilóját 65 fillér maximális ár helyett 3 korona 20 fillérért bocsájtotta áruba. Kiderült továbbá az is, hogy Brucklernek nem volt vásárlási engedélye és nem volt iparengedélye, hogy kereskedést üozzon. Az ügyet áttették a rendőrbírószághoz, ahol a maximális ár túllépése és a bakkészletek be nem jelentése miatt megindul Bruckler ellen a kihágási eljárás. A babmennyiséget a rendőrség maximális áron valószínűleg a katonaságnak fogja átadni.

Letagadott nyilatkozat.

— Laehne Hugó izgatása a hadikölcsön ellen. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A makói izgalmas képviselőválasztás hullámai nagynehezen elsimultak. Elégtételt kapott Justh János főispán, meg van elégedve a Károlyi-párt, meg vannak elégedve a kormányt támogató pártok s most ismét szent a béke. A képviselőház mai ülésén azonban ismét napirendre került a makói választás, különösen Laehne Hugó szereplése, amelyről az Aradi Közlöny is közölt annak idején részletes tudósítást.

Az interpellációk során Molnár Béla szóvá tette, hogy a függetlenségi párt makói ülésén Laehne Hugó képviselő megsértette a munkapártot, azt mondván, hogy a háborút a munkapárt csinálta. Elvitték a magyar embertől fiát, testvérét, lovát, szekerét, végül a pénzt hadikölcsönre. A nyilatkozat hazafiatlan. Bár Laehne Hugó megcáfolta a neki tulajdonított kifejezéseket és sajtópert is helyezett kilátásba, mégis idehozta a kérdést, mert akitől a kijelentéseket hallotta, teljesen szavahihető.

Wekerle Sándor miniszterelnök az interpellációra válaszolva kijelenti, hogy a hadikölcsön tekintetében minden megtörtént a jegyzés egyszerűsítése érdekében. Aki a hadikölcsön ellen izgat, az sérti a hadiérdekeket. Laehne azt állítja, hogy az inkriminált nyilatkozatot nem tette.

Laehne Hugó személyes kérdésben szóial fel és kijelenti, hogy kortesbeszédét a Makói Újság elferdítve közölte. A neki imputált kifejezéseket nem mondta.

Laehne Hugó „ígérete.”

(Megfenyegetett főszolgabíró.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szunyoghy Ferenc nyirbátori főszolgabíró a következő nyílt levél közlését kérte:

Nagyságos Laehne Hugó országgyűlési képviselő urnak Budapest.

Tisztelt barátom! Tudomásomra jutott, hogy nyirbátori barátaid s pártíveid ösztönzésére akciót indítottál abban az irányban, hogy engem, ki mint a nyirbátori járás főszolgabirája, a katonai szolgálattól bizony talan időre felmentést nyertem, tényleges katonai szolgálatra bevonultass. Sőt azt is megtudtam, hogy te ígéretet is tettél arra, hogy legkésőbb a képviselőválasztás kiírásakor behívásomat meg fogom kapni.

Mielőtt levelem tulajdonképpeni tárgyára rátérnék, tudomásodra kell hoznom, hogy én a m. kir. 2. népfelkelő huszárezred kötelékéből (a Csécsy-dandárból) 1915. évi szeptember hóban váltam ki, tehát egy évig a harctéren az első arcvonalban, mint főhadnagy és századparancsnok teljesíttem katonai szolgálatot s oda saját kérelmemre hívtam be: tehát egyáltalán nem ismeretlen előttem a harctér s nem szenvedek frontális undoritisban. Ha kíváncsi vagy megkérdezheted Tisza István gróf képviselő-társadtól, hogy becsülettel megálltam helyemet ott is. Ebből következik, hogy az általad kilátásba helyezett újabb alkalmaztatásom egyáltalán nem ejt rémületbe, sőt ellenkező-

Szünet Velence körül.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, november 21. (Hivatalos.)
Olasz harotér: A Piava alsó folyása mentén olasz tüzérség a keleti parton tekvő helységeket tervszerűen összelövi. Egyebekben nincs jelenteni való. Vezérkar főnöke.

Berlin, november 21. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Olasz harotér: A helyzet változatlan.
Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az olasz fronton bizonyos mértékben szünet állott be. Amíg eseménydus hadműveletek után a hirtelenül beállott esend a közvélemény fantáziájában a legkülönbözőbb megítélésben részeshülhet, addig minden szakember előtt nyilvánvaló, hogy a hadvezetőséget rendszerint nyomós okok készítetik nagyobb hadműveletszünetek beiktatására. Annyi bizonyos, hogy az olaszországi hadműveletek pillanatnyi helyzetét nem az olasz ellenrendszabályok diktálják. Ilyen megítélés alapján több ok készíthette hadvezetőségek az időleges megállásra. Ilyen okok lehetnének:

1. Az erős olasz ellenállás a hadműveletek folytatására alapos előkészületeket tehet szükségessé. Ebből kifolyólag hadvezetőségünknek idő kell, hogy nehéz tüzérségét pozícióba hozza, a tüzérséget nagytömegű löszzerrel lássa el, a folyón való átkeléshez megfelelő hidanyagot biztosítson stb. Ha tekintetbe vesszük, hogy az elhódított olasz vasutak nem a legkitűnőbb használhatóságban jutottak birtokunkba, megértjük, hogy a fenti előkészületekre idő kell, amely idővel kapcsolatos pihenés csapatainknak is jól fog esni.

2. Szükségessé teheti hadműveleteink stagnálását például a haditerv revideálása, amely rendszerint nagy csapateltolásokkal jár, amelyekhez szintén idő kell.

3. Megokolja a jelenlegi helyzetet továbbá az utánpótlás újjászervezése, új raktárak szervezése, vasutak üzembelhelyezése, hidak rendbehozása.

Berlin. A párisi Excelsior című lap híradása szerint a monarchia a pápa közvetítésével azt a javaslatot tette az olasz kormányra, hogy Velencét semleges zónának nyilvánítsák és a város védelmét a velencei patriárkára bízzák. Az olasz kormány — írja a lap — elutasította ezt a javaslatot.

zottság előtt, lehetséges, hogy nem éppen felerősítve a disztíngvált históriák kerültek szóba, annyi azonban bizonyos, hogy az indok fennforgott a zárt tárgyalásra, mert a lelkiismeretes Urai bíró azt el is rendelte.

A zárt tárgyalás sokáig tartott, az előszóhában a várakozók már türelmetlenkedtek, mire egyszerre megnyílt az ajtó és a felek éppenséggel nem higgadtan jöttek ki. A tárgyalás eredményeként megírhatjuk, hogy a pörösködők kiegyeztek és a lakó kötelezte magát, hogy április elsején kimegy a lakásból.

A másik ügyben Pein Remusz máv. alkalmazott, háziúr és Szalay Ferencné lakó álltak egymással szemközt. Maga az ügy nem különösebben érdekes, de annál megszívlelendőbb a lakbérleti bizottság döntése. Pein Remusz disznóóljában ugyanis tekintélyes mennyiségű szalma volt felhalmozva, amiből Szalayné gyakran elvett. A háziúr gyakran figyelmeztette a lakót, hogy a szalmát ne bántsa, mert arra neki szüksége van. Szalayné a figyelmeztetés dacára hordta a szalmát, amiért a háziúr felmondta a lakást. Szalayné a lakbérleti bizottsághoz fordult. A tárgyalás során a háziúr állítása beigazolást nyert, mire a bizottság kimondta, hogy ez oly súlyos kifogás alá eső cselekedet, amely alap a felmondásra. A lakók tehát jól jegyezzék meg a lakbérleti bizottság határozatát és respektálják a háziúr tulajdonát, mert ha bántják, kiteheti ka lakásból.

Arad panaszai.

(Barabás Béla utja Hadikhoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma délelőtt Exterde Kálmán báró, a városi Közélelmezési Hivatal vezetője és Varjassy Lajos polgármester megjelentek Barabás Béla dr. főispán előtt és ismertették a város szomorú közlelmezési viszonyait. A főispán, aki holnap reggel Budapestre utazik, teljesen tájékozódni akart az éllelmezési viszonyokról, hogy Budapesten az illetékes fórumoknál eljárjon és személyes befolyásával a város részére megfelelő mennyiségű éllelmezési kiutalását és szállítását biztosítsa.

Exterde Kálmán báró mindenekelőtt a lisztügyet ismertette a főispánnal, aki érintkezésbe fog lépni Hadik János gróf közlelmezési miniszterrel és meg fogja kérni, hogy a város lisztkontingensét semmi körülmények között se szállítsa le és ha már a kontingenst fel nem emelheti, továbbra is utalja ki a havi 40 waggon lisztet, mert csak ezzel a mennyiséggel lehet a város lakosságát ellátni.

A Közlelmezési Hivatal vezetője ismertette a város burgonyaügyét is, amelyből kifolyólag, mint az Aradi Közlöny már megírta, a város írásbeli feljelentést tesz a közlelmezési miniszteriumnál a Burgonyaközpont ellen azért, mert a Központ többszöri sürgetés ellenére sem szállította a kiutalt 35 waggon burgonyát. A főispán ebben az ügyben is el fog járni Hadik gróf miniszterrel.

A főispán lépéseket fog tenni illetékes helyen, hogy a város ne kapjon több nyerscukrot, hanem finomított cukrot utaljanak ki részére, amint ez már más városokban is megtörténik. Tudatni fogja a miniszterrel azt is, hogy a Cukorközpont még a szeptember hónapi kontingenst sem utalta ki a városnak. Ezen kívül a főispán, aki előreláthatólag 3 napig fog tartózkodni Budapesten, még több éllelmezési kérdés is el fogja tenni.

Tartalékos századosok.

(Aradi tisztok előléptetése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A honvédség Rendeleti Közlönyének mai száma közli azokat az előléptetéseket, melyeket a népfőkelő tisztok nagy csoportja már régen vár.

Most történik meg először, hogy csoportosan neveznek ki tartalékos századosokat is. Ezek a tisztok hat hónapig mint főhadnagyk, századparancsnokok voltak és minőségük is kitűnő.

A tényleges állományban gyalogsági alezredes lett Benedicty Imre, a lovasságnál Samarjay Sándor és vekendi Olasz Ödön lettek alezredesekké. Századossá nevezte ki őfelsége Halamasek Rezső, Szabó Lajos, Thürner Géza és Bachó Gyulát, mindnyáját a gyalogsághoz. Ugyanesek a gyalogsághoz Huszka Imrét főhadnaggyá. A lovasságnál százados lett Mayerhoffer Lajos, főhadnagy Eggenhofer József. A tartalékban a gyalogságnál százados lett Laukóczy József, főhadnagyk lettek Mezey Géza dr., Dávid István, Fekete József, Csete József, Spinanti Jenő, Szabó Gyula, Szarvassy Imre dr., Csáky Jenő és Lindner János. Hadnagyk lettek Török Antal, Alt Lajos, Kazics Gyula, Pribék Imre, Jung Béla, Máhler József, Luy János és Szilágyi Béla. A lovasságnál százados lett Tóth Gyula, főhadnagy gyarmati Dáni Imre.

A népfőkelő tisztok közül századosok lettek Györgyössy Iván, Moldovány László, Ransburg Sándor, Ottovay József, Szöllösy Zsigmond dr., Antaloezy Nándor, Vallner György, Berger Jenő dr., nagyjesezei Jeszenszky Elek dr., Lányi László dr., Beles Jenő dr., Rajz Jenő, Bajtay Mihály dr., Buzáki Gyula, Grossmann Alfréd dr., Alt János és Sándor Imre. Főhadnagyk lettek Kovács Béla és ifj. Keresztes Gyula dr. A huszároknál hadnaggyi lett Dózsa Ferenc dr. s gazdasági hadnaggy lett Fischer Mór. Népfőkelő főorvossá lépett elő Tőkés Imre dr. A tartalékban mikófalvy Bekény Gyula harmadik huszárezredbeli főhadnagy százados lett.

A népfőkelésnél századosi címet és jellegzet kaptak Verő Miksa, Porter Lipót, Krenner Zoltán dr., Secula Auxent, Pavlos Kálmán, Poják István, Szép Hugó dr., Loránt Armand és Óvári György.

A közös hadsereg Rendeleti Közlönye még nem jelent meg és így a háziere d kötelekében történt előléptetése k még nem ismeretesek.

Itt közöljük azoknak kinevezését, akikét a Budapesti Közlöny ma megjelent száma közli: A 33. gyalogezredben tartalékos századosok lettek Szél Lajos és Feneschán János tartalékos főhadnagyk, azonkívül Seidner Miklós az egyik budapesti honvéde zred népfőkelő főhadnagya.

Ok a felmondásra.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Hadvénülte képpel, dühösen és elkeseredetten vonult fel ma délelőtt a járásbíró ság kebelében működő lakbérleti bizottság elé az aradi háziurak és partájok egy kis része. Uray József járásbíró előszobája hamarosan megtelt igazságot váró felekkel, jöttek a kilakoltatás előtt álló családanyák és jöttek háziurak. Majd megjelentek az ügyvédek is, akik félrevonultak felülkel az egyik sarokba és ott vitatták meg a részleteket. Elsőnek Diamant Miksáné és Berger Antalné ügyét tárgyalták. A háziasszony és a lakó között ugyanis állandó porpatvar volt, folyton veszekedtek, rátörtek egymásra, megesett az is, hogy egyik a másikat kitessekelte a szobából. Diamantné végre is megsokalta ezt az örökös civódást és felmondott Berger Antalnénak. Csakhogy Bergerné nem volt hajlandó a felmondást akceptálni és ügyével a lakbérleti bizottság elé járult.

Uray József járásbíró elnöklete mellett ma tárgyalták a pörösködők ügyét. Diamantné zárt tárgyalást kért és kérelmét kelően is megindokolta, mire a járásbíró ság elrendelte a zárt ajtó k mögötti tárgyalást. Hogy mi történt a tárgyaláson, azt nem tudjuk, de ha tudnánk, akkor se lehetne megírni, mert nem szabad. Lehetséges, hogy a háziasszony és a lakó közötti veszekedés részleteit teregették ki a bi-

Javitott virilis névsor.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A város bíráló választmánya Barabás Béla dr. főispán elnöklésével ma délután tartott ülésén foglalkozott a virilisek névjegyzéke ellen beadott felebbezésekkel. A felebbezéseket Angel István dr. főjegyző ismarta. Weisz Márkus gyáros felebbezésének a bíráló választmány helyt adott, és 4492 korona 62 fillér adóval a névjegyzék megfelelő helyére iktatta. Ugyancsak helyt adott Steiner Ferenc gabonakereskedő felebbezésének, aki 3897 korona 26 fillér adóval került a névjegyzék megfelelő helyére, és helyt adott Reusz Sándor háztulajdonos felebbezéseinek, aki 2849 korona 71 fillér adóval került be a virilisek névjegyzékébe.

Helyt adott a választmány Lukácsy Lajos ügyvéd felebbezésének is, akinek adóját az adóhivatal igazolása alapján 2100 korona 32 fillérrel kétszeresen beszámította, de ez az összeg alulmarad a virilis cenzuson és így Lukácsy Lajos nem kerül be a virilisek névjegyzékébe. Kutányi Ferenc háztulajdonos felebbezésében kérte a névjegyzékbe való felvételét azon az alapon, hogy miután ő kezeli a felesége ingatlanát, a felesége adójának a felét számítsák az ő adójához. A bíráló választmány az 1886 évi törvényekre hivatkozva nem tudta be a Kutányiné ingatlana után fizetett adó felét a felebbező adójába, mert Kutányi az igazoló választmány folytatóságos ülésein annak idején elmulasztotta ezt bejelenteni, és így Kutányit felebbezésével elutasította. Végül elutasította a választmány Löbl Gyula borkereskedő felebbezését, mert Löbl a felebbezési határidő letelte után nyújtotta be felebbezését.

Igy azután az 1918. évre érvényes virilis névjegyzékbe belekerülnek Weisz Márkus, Steiner Ferenc, és Reusz Sándor, ellenben az igazoló választmány által összeállított névjegyzékből kiesnek Kremmer József pezsgőgyáros, Tóth József pénzüzer, és Robitzek Agoston dr. ügyvéd. Valószínű azonban, hogy ezek is bekerülnek a névjegyzékbe, mert 4-5 virilista, választott törvényhatósági bizottsági tag lévén, nem fog élni virilis jogával.

MŰVÉSZET.

Színházi műsor. Csütörtökön: Sztambul rózsája. Bérlétszünet Pénteken: Sztambul rózsája. Szombaton délután: Legénybucsu, este Sztambul rózsája.

SZENDREY MIHÁLY — BETEG.

(Déván Deli helyettesíti.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szendrey Mihály, az aradi Nemzeti Színház igazgatója tegnap óta súlyos beteg. Tegnapelőtt még résztvett a színügyi bizottság ülésén, ahol szimpaiikus felszólalásaival minden kérdésben a társulat ügye mellé hangolta a bizottság tagjait.

Szendreynek régi epebaja ujjult fel. Betegségének gyógyítása végett a nyáron Karlsbadba utazott, ahol több hétig kurálták és látszólag kitűnő kondícióban érkezett haza. Tegnap reggel hirtelen kínzó fájdalmak fogták el, úgy hogy ágyának kellett dőlnie. A fájdalmak fokozódtak és lassanként a sárgaság csillogó jelei mutatkoztak egész testén. A színházgató úgy a tegnapi, mint a mai napot nehéz fájdalmak között töltötte el.

A társulat dévai kirándulásában, természetesen, nem vehet részt s szerepét Deli Lajos vette át.

Az orvosok remélik, hogy színházunk népszerű igazgatóját megvédelmezi erős fizikummal s mint már régebben, úgy most is hamarosan legyőzi a kórt és Szendreyt nemsokára ottlátjuk megint az aradi színháznál: harminc esztendősi sikereinek színhelyén.

* **Uj művészcsoporth.** Budapestről telefonálják: A Mücsarnok legkiválóbb kiállító művészei körében új művészcsoporth létesült, amely ezentúl együttesen fog szerepelni a tárlatokon. Miután az idén még nem kaptak helyet a Mücsarnokban, egyelőre a Nemzeti Szalonban rendezik első kiállításukat, amely december elején nyílik meg. Az új művészcsoporth 55 tagból áll s elnöke: Szinyei-Merse Pál és Zala György.

* **Női énekkar a filharmoniai együtben.** Az aradi filharmonikusok egyesületében egy női énekkar van alakulóban. A férfi énekkar már meg van szervezve. A kiszemelt hölgyeket vasárnapra alakulásra hívják össze. Az egyesületnek az a célja, hogy vegyes karral nagyobb szabású oratóriumokat adhasson elő.

* **Pap Lya, Márkus Lili és Dienzi Oszkár** pénteki együttes hangversenyére a jegyek nagyrésze már elkelt. Különös érdeklődéssel várja a közönség Pap Lya operaénekesnő első aradi nyilvános szereplését. A gyönyörű hangú művésznő, aki Párisban végezte tanulmányait, nagyszerű repertoárral rendelkezik. Magyarul, németül és franciául fog operákat énekelni, a többek között Carmenből, Trubadourból és Parasztbecsületből. Kevés számú jegy még kapható Scherhag H. és fia cégnél.

* **Sztambuli rózsája** Deák könyvkereskedőnél Forray-utca.

Éhség sztrájk.

(Affér egy elmeógyógyintézet orvosai között.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A főváros kórházainak alkalmazottai erősen mozgolódnak, hogy elérjék helyzetük megjavítását. Különösen széles hullámokat vetett ez a mozgalom az Uj Szent János-kórház elmeógyógyászati osztályán, ahol az ápoló személyzet elégedetlensége tüntető sztrájkra vezetett.

Az Uj Szent János-kórház elmeógyógyászati osztályán csupán heti 30-40 korona az ápolói fizetés, holott éppen itt a legtöbb a „külön szobás beteg”, akik magas áron megfizetik a rendkívüli gondoskodást, de az ápolók ennek semmi előnyét sem látják. A személyzeti kosztot itt is, mint általában a fővárosi kórházakban, tarthatatlannak mondják s nagy a panasz a rendkívül terhes szolgálatra is, amely csak kéthetenként juttatja kimenőnaphoz az ápolókat. Nemcsak magasabb fizetést, de szolgálati könnyebbséget is követelnek és — a kórház orvosai köréből veit információ szerint — ez utóbbi már azért is kívánatos, mert az ápolók, ha munkájuk nem oly súlyos, több figyelemmel és türelemmel bírnak az elmebetegekkel, amely tekintetben az elmeosztályon a bánásmód mostanában sok kívánnivalót hagyott fenn.

Hétfőn az ápolószemélyzet egy napra beszüntette a munkát, hogy kikényszerítse a jobb élelmezést és viszonyaik egyébkénti megjavítását. Csak néhányan dolgoztak, munkájukat immel-ámmal végezve az ételekhez pedig senki sem nyult hozzá.

Az éhségstrájk kapcsán kinos affér keletkezett Irsay Arthur dr., az Uj Szent János-kórház igazgatója és az elmeosztály orvosai között. Irsay tanár ugyanis azzal

vádolta meg az elmeosztályon alkalmazott orvosokat, hogy *ők szították az ápolószemélyzet mozgalmát s ezért áthelyezéssel fenyegette meg őket.* Hudovernig Károly, dr. egyetemi tanár, az elmeosztály vezetője interveniált ebben az ügyben, de az affér még mindig nem nyert elintéztést. Az elmeosztály orvosai tagadják, hogy bármi részük volna az ápolószemélyzet mozgalmában, noha a kórház kosztját tényleg botrányosnak tartják s a maguk fizetési viszonyai-val is fölülte elégedetlenek.

Az orvosokat egyelőre nem helyezték át, de Irsay tanár, kórházigazgató és köztük továbbra is feszült a viszony. Az ápolószemélyzetnek megígérték, hogy sürgősen megjavítják az élelmezést.

Hudovernig Károly dr., az elmeosztály vezetője a rövid következő nyilatkozatra szorítkozott:

— Tény, hogy az ápolószemélyzet elégedetlenkedett, főként az élelmezés miatt, de ezen lehető gyorsan segíteni fogunk. Az Irsay tanár és az orvosok közt állítólag felmerült differenciákról szóló híreknek nincs komoly alapjuk és nem tartoznak a nyilvánosság elé.

Elkallódott idéző.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Hogy a háboru néha milyen bosszantó anomáliát produkál, arra nézve szomorúan jellemző eset történt ma az aradi törvényszéken. Összeült ugyanis a polgári tanács Szalay Béla dr. tanácselnök elnöklése mellett, hogy a mára kitűzött négy kisjenői polgári pert tárgyalás alá vegye. A tanács tagjai az enökkel egyetemben pontos időre meg is jelentek a teremben, majd utasították a szolgát, hogy az egyik ügyben érdekeit embereket szólítsa be. A szoiga azonban jelentette az elnöknek, hogy a kisjenői négy különböző ügyben a szereplők közül senki sincs itt. A bírák összenéztek: Hát ez mi? — gondolták magukban. Már ezen a téren is sztrájkolnak? És mit tettek egyebet a tanács tagjai, vártak. Előbb várták az ügyvédet, aki szintén késett, ha nem is az éj homályában, de késett. Mikor a bírák várásai türelme fogyni kezdett, mint olykor a jó öreg hold, mikor az a bizonyos hur már nagyon megfeszült, a tanácselnök telefonáltatott Kisjenőre az ügyvédhez és megkérdezte, hogy miért nem jelent meg a tárgyaláson és hol maradtak az ügyfelek?

A válasz hamarosan megérkezett, ami egyszerűen úgy szólt, hogy a kisjenői ügyfelek nem kaptak mára idézést és így nem is jelenhettek meg a tárgyaláson.

— Ez lehetetlen — mondták a bírák. Hiszen a tárgyalás mára volt kitűzve, így az idézéseknak régen el kellett menni.

Hamarosan megindult a vizsgálat arra nézve, hogy elmentek-e hát az idézések Kisjenőre? E rapid tempójú vizsgálat során megállapították, hogy az idézések még e hó 8-án postára adták, a bíróság tehát megtette köteleességét. Majd elmentek a postára és ott folytatták a nyomozást, ami nagyon lesújtó eredménnyel járt: *az e hó 8-án feladott idézéseket máig sem kapták meg a felek.*

Iyen bosszantó dologokat produkál néha ez az istenverte háboru és így működik a mi jobb sorsra érdemes postánk...

Magyar katonák cseh ezredekben.

(Interpellációk a képviselőházban.)

Sajtó tudósítók telefonjelentése.

Ma ismét a csehek voltak a képviselőház napirendjén. Urmánczy Nándor interpelláció formájában heves szavakkal ostromolta a cseh támadásokat és gúnyosan utalt arra, hogy a magyar szupremácia a monarchiában abból áll, hogy a magyaroktól több áldozatot követelnek, mint bármely más nemzetől. Ezért az áldozattért az a hála, hogy a magyar katonákat bántalmazzák. Naponként kap leveleket, amelyekben öreg magyar népfelkelők elpanaszolják, hogy felebbvalóik milyen rossz és durva bánás módban részesítik őket. A cseh amnesztia arra volt jó, hogy a cseh pimaszkodást fejlessze. Kérde a miniszterelnököt, milyen intézkedéseket szándékoznak tenni a nemtelen támadások megszüntetésére?

Wekerle Sándor miniszterelnök hivatkozva tegnapi kijelentésére nem akar polemizálni. Megtette a lépéseket az osztrák kormánynál és a királynál az osztrák agitációk ellen. A cseh amnesztia az osztrák kormány belügye. Feleslegesnek tartja, hogy a tegnapi említett királyi nyilatkozatot az osztrák képviselőházban felolvassák. Vagy kérje meg öfelségét, hogy egy magyar ügyet az osztrák parlament elé vigyen? A saját álláspontunkat gyöngítjük, ha ilyen tésre lépünk. Hagyjuk ezt a kérdést, tartjuk ezt a mi belügyünknek. Mindenki meg lehet róla győződve, hogy ezt a kérdést tisztázni fogjuk az osztrákokkal. Ami a magyar katonák áthelyezését illeti, éppen a magyar katonák megbízhatósága következtében kellett kisse túlmenni a törvény keretén, amikor magyar katonákat beosztottak néhány osztrák ezredbe. Ez kivételes állapot, amelyet a szükségesség hozott létre. Ezek az áthelyezések csak addig tartanak, amíg politikailag szükségesek. A cseh ezredeket nem ok nélkül helyezték hozzánk és nem minden ok nélkül helyezték a magyar ezredeket Csehországba. Meg fog tenni mindent, hogy a magyar ezredek, mielőtt az áthelyezésük szükségessége megszűnik és a viszonyok megengedik, visszakerüljenek hazájukba.

A miniszterelnök választát tudomásul vették.

Sztankovánszky Imre etmondja, hogy október 17-én történt a simontornyai vasúti állomáson. Egy csapatszallító vonat cseh legénysége feltört egy waggont, amely bukorral volt tele és a cukrot elrabolta. Az ügyeletes tiszt történetesen a rabrást nem vette észre. A csendőrök átkutaták a vonatot és a cseh katonák megijedve a csendőröktől a cukrot kidobták a kocsi ablakán a pályatestre. Az egyik csendőrt a cseh katonák körülfojták és majdnem holtra verték. Amikor a csendőr fel kérte az osztrák vezető századost, hogy nevezze meg a tolvajokat, a kapitány kijelentette, hogy a csapattal megnevezése és a tettesek megnevezése hadítottok. Tolna vármegye egész közvéleménye felháborodással várja, hogy erről a legutóbbi hadítottokról lehulljon a lepel. De mindenczideig ebben az irányban semmi sem történt. Kérde a honvédelmi minisztert, hajlandó intézkedni, hogy a bűnösök nevét kiderítsék és őket példás megtorlásban részesítsék.

Szurmay Sándor honvédelmi miniszter válaszában kijelenti, hogy nehéz lesz öt hét után a tetteseket kideríteni és a vizsgálatot megindítani, mert a rengeteg csapatszallítás következtében bajosan lehetne megállapítani, hogy melyik csapattestről van szó. De ha a

tetteseket mégis sikerülni fog kideríteni, azok méltó büntetésben részesülnek.

A választ tudomásul vették és ezzel az ülés véget ért.

Tovább szemtelenkednek a csehek.

Bécs. A Ház mai ülésén az elnök a házszabályok 3. szakasza alapján a cseh és délszláv képviselőinek az igazságügy és a miniszterelnökhöz intézett következő interpellációját olvasta fel: A magyar országgyűlésben a magyar kormány tegnap nyilatkozatot tett, amely nekhorderejének teljes tudatában vagyunk a nélkül, hogy egyoldalú parlamenti aktusok jelentőségét valamennyi nép békéjének demokratikus alapelveiken való megoldása szempontjából tulbecsülnék. Magától értetődő, hogy ezek a kijelentések mit sem változtathatnak a cseh nép egyöntetű szilárd elhatározásán, hogy a május 30-iki kijelentésében foglalt program megvalósítására törekedjék. A legjobb szándékkal ügyelmestünk egyúttal arra, hogy a kormányok a koronát ne exponálják politikai harcokban, mert ilyen eljárás ezen időben nem járhatna más praktikus eredménnyel, csak azzal, hogy azoknak a népeknek, melyeknek törekvései ezáltal érintetnek, annál fájdalmasabbnak kellene érezniök a különbséget, az állami önállósággal, szuverenitással felruházott egy olyan nép között és a között, a melyet önállóságától megfosztott. A következő kérdéseket intézzük: Hajlandó-e Excellenciád arról a legfontosabb kérdéstről közlést tenni, hogy az országgyűlésben képviselt királyságok és országok kormánya milyen ígéreteket tett a magyar kormánynak az 1917. május 30-iki országgyűlésben tett kijelentésekre vonatkozólag és további nyilatkozataink tekintetében.

Langhans hivatkozik Seidler miniszterelnöknek a magya miniszterelnök által közölt nyilatkozatára, hogy amennyiben a nemzeti aspirációk kielégítéséről volna szó, ez csak a mai korona tartományok keretén belül történhetik meg. Ez kétségre adhat okot a tekintetben, hogy Seidler miniszterelnök a nemzeti aspirációk kielégítésének lehetőségét az egyes korona tartományokat csak Ausztria keretén belül gondolják. Kéri a miniszterelnököt, hogy erre vonatkozólag a maga nyilatkozatát precizirozza.

Bécsből jelentik: A fentebb ismertetett interpellációra vonatkozólag a kormánynak az az álláspontja, hogy az nem sürgős és ezért arra válasz rövidesen nem is várható. Azt hiszik, hogy Seidler miniszterelnök maga választja majd meg az alkalmat, hogy mikor válaszoljon.

Budapestről jelentik: Wedra Baben és társai, országgyűlési képviselők ma interpellációt intéztek az osztrák honvédelmi miniszterhez kapcsolatban Fényes Lászlónak tegnap a magyar képviselőházban tartott beszédével, amelyben leleplezte a cseh tengerészek árulását. Elmondják ez a hír a Corriere de la Serában is megjelent már október első hetében. A hír szerint az Adriában egy osztrák-magyar torpedó naszád az olaszok birtokába jutott. Kérdik, hogy mi történt a Simmel sorhajóhadnagy parancsnoksága alatt állott torpedó naszáddal?

Bécsből jelentik: A német radikális párt ma gyűlést tartott, amelyen örömmel állapították meg, hogy Wekerle Sándor miniszterelnöknek és a magyar képviselőknek tegnap a cseh pimaszkodások ügyében elhangzott nyilatkozatai teljesen egyeznek a párt álláspontjával.

Hazaáruló ügyvédjelölt.

— Sajtó tudósítók telefonjelentése. —

Mogin Száva dr. ujvidéki ügyvédjelölt a háború kitörésekor mint a 6. császári és királyi közös gyalogezred önkéntese ezredével a déli harctérre vonult. 1914. augusztus 16-án a 6. ezred első századát, amelynek Koller Emánuel százados volt a parancsnoka, a Vardar melletti magaslatok elfoglalására vezényelték. A második szakasz Kövesdi Rudolf hadnagy vezetésével támadásra nyomult előre és dr. Mogin Száva a szakasz és század összekötő altisztje volt. Az ütközet, amely késő délutánig tartott, a miénk visszavonulásával végződött. Kövesdi hadnagy egy hegy mögötti tisztáson gyűjtötte össze embereit és ekkor kiderült, hogy a halottakon és sebesülteken kívül Mogin Száva dr. önkéntes-tizedes és két kölegény, Kantardzic Mladen és Bicsanszky Mikánhiányzanak. Montag József közlegény, aki háromszor megsebesült és mégis hősiessé kitartott, elmondta hogy amikor elfogyott a tölténye, Mogin Száva dr. től kért patrót, aki az egész készletét odaadta. Visszavonuláskor minegy száz lépéstről látta, hogy Mogin Száva dr. fehér zsebkendővel int a közeledő montenegróiaknak és önként megadta magát.

Mogin Száva dr. a montenegróiak hadifoglya lett. A Nikics melletti hadifogolytáborba vitték, ahol azonban nem úgy bántak vele, mint a többi hadifogollyal. Curicini József, a 61. gyalogezred közlegénye, aki két nap múlva szintén fogságba került, azt vallja, hogy Mogin Száva dr. eldicsekedett, hogy önként adta meg magát. Mogin Száva dr. az ellenség kerületi parancsnoksági irodájában végzett munkát. Amikor Belgrad mellett csapataink verséget szenvedtek, Mogin Száva — így adta elő a hadifogoly Facskó Mihály őrmester — örömeiben földre vágta sapkáját és boldogan mondta: Szerbiában nincsenek svábok, csak hadifoglyok vannak és a szerbek Belgradnál százezer svábot fogtak el.

Kujunzics Péter alvadász és Fasching József csendőrőrmester szintén azt vallották, hogy Mogin Száva nem úgy viselkedett, mint hadifogoly, szidta, gyalázta a magyarokat és teljesen az ellenséggel érzett. Jött győzelmes offenzívánk, Mogin Száva dr. egy nyílt parancsral igyekezett menekülni győzelmesen előrenyomuló csapataink elöl, azonban nem sikerült egérutat nyernie és erre jelentkezett a magyar-osztrák térparancsnokságnál.

Hazaárulás és a fegyveres erő elleni büntetést vádját emelték Mogin Száva dr. ügyvédjelölt ellen, aki felett ma itélkezik a budapesti császári és királyi hadosztálybíróóság. Szeptemberben már tartottak egy tárgyalást az ügyében, akkor több tekintélyes ujvidéki vezető polgárt hallgattak ki, akik igazolták, hogy Mogin Száva dr. politikailag teljesen megbízható. Tegnap Svikovszky ezredes elnöklésével és Smorner százados hadbíró vezetésével a hadosztály bíróóság folytatta az ügyvédjelölt hazaárulási perének tárgyalását. A bíróság kihallgatta Mogin Száva dr.-t, aki hosszan védekezett és nem érzi magát bűnösnek. Kövesdi főhadnagy azt vallotta, hogy a vádlott önkéntes az ütközet alatt nem teljesítette kötelességét. Tudnia kellett volna a visszavonulásról és még sem vonult vissza. Ezzel szemben a vádlott azt állítja, hogy a visszavonulás nem volt elrendelve, tehát a kötelességét teljesítette, amikor nem hagyta el a helyét, mint a többiek, akik megfutottak.

Schumal főorvos, a Zrinyi csatahajó orvosa a következő tanu, aki együtt volt fogságban Mogin Szávával. Nem tud arról, hogy a vádlott lázított volna a magyarok ellen. Facskó őrmester az utolsó tanu határozottan visszaemlékszik arra, hogy a vádlott örömmel újságot a szerbek győzelmét. A bíróság ezzel a bizonyítási eljárást befejezettnek jelentette ki és a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta.

HIREK.

A cseh-amnesztia szerzője.

(A kabinetiroda főnökének bukása.)

(Telefon.) A magyar parlamentben szóvá tett cseh árulások nagy érdeklődést keltenek a monarchia másik felében is. Azok a leleplezések, melyek Budapestről röppennek világgá, teljesen újak Bécsben, ahol ha sejtették is, de a cseheknek a fronton való magatartásáról bizonyosat nem tudtak.

E leleplezések hatása alatt nyert aktualitást újból az a sokféle képen kommentált királyi aktus, mely annak idején amnesztiát adott a cseh hazaárulóknak. A felség kegyét arra használták fel a börtönökből kiszabadult, hazatérő cseh képviselők, hogy tüntető bevonulások keretében ünnepeztették magukat és valósággal felmagasztalták a büntetést, melyért a bíróságok szabadságvesztésre ítélték őket.

A király amnesztiájának ilyen való kihasználása visszatetszést keltett magas helyeken is és kezdtek kutatni annak a tanácsadónak személyét, aki az uralkodót emez elhatározásában befolyásolni igyekezett.

A kutatás szálai a király polgári kabinetirodája felé vezettek. Megállapították, hogy a cseh árulók iránti szimpátia innét indult ki.

Bécsből jelenti ma éjjel tudósítónk, hogy Polzer gróf, a király polgári kabinetirodájának főnöke megváltik állásától. Az osztrák parlament folyosóján nagy érdeklődéssel tárgyalták ma a kabinetiroda főnökének bukását, mert őt tartják a cseh amnesztia szerzőjének.

Mint érdekességet említjük meg, hogy Polzer, ki ez előtt lovagi rangot viselt, a múlt héten kapta meg a grófi méltóságot.

— **A király az olasz frontra utazott** Bécsből jelentik: Ófelsége ma délután a délnyugati frontra utazott.

— **Az első évforduló.** I. Ferenc Józsefnek, az elhunyt nagy királynak halála napján kegyelettel emlékezett meg a nemzet soha el nem halványuló emlékéiről. A Minoriták templomában délelőtt tíz órakor volt a gyászistentisztelet. A templom drapériákkal volt bevonva. A gyászistentiszteleten megjelentek a hatóságok fejei, köztük Varjassy Lajos polgármester, Grün Nándor főkapitány, Schill József alispán, Kehrér Károly tanfelügyelő, az állami birtokok vezetői és nagyszámu közönség. Az ünnepi gyászbeszédet Lakatos Ottó dr. rendfőnök tartotta. A vári templomban is ünnepi gyászmise volt, melyet Wild tábori lelkész tartott. A gyászmisén Resch Ferenc altábornagy vezetése alatt az aradi helyőrség tisztkara vett részt. Délután a zsinagógában tartott rekviemen áldozott az izraelita hitközség az elhunyt fejedelem emlékének.

— **A debreceni egyetem díszdoktorai.** A király megengedte, hogy a debreceni tudomány egyetem Ballazár Dezső tiszántúli ref. püspök, Degenfeld József gróf tiszántúli ref. egyházkerületi főgondnok, Dicsőfi József debreceni ref. lelkész, Dóczi Imre tiszántúli ref. egyházkerületi középiskolai felügyelő, Kovács Sándor pozsonyi evang. theologiai akadémiai igazgató-tanár, Prónay Dezső báró evang. egyházi egyetemes felügyelő, Raffay Sándor budapesti evang. lelkész, Révész Kálmán kassai ref. lelkész, Szeremlei Sámuel hódmezővásárhelyi ref. lelkész, Szilassy Aladár nyug. közgazdasági bírósági másodelnök, Tisza István gróf dunántúli ref. egyházkerületi főgondnok és Zoványi Jenő debreceni tudomány egyetemi nyilvános rendes tanár részére a theologiai doktori díszokleveleket kiállíthassa.

— **A főispán javaslata a gyermekmenhely igazgatói állására.** Leitner Ernő dr. nyugalomba vonulása következtében megüresedett állami gyermekmenhelyi igazgatói állásra a belügyminiszter pályázatot hirdetett, mely a napokban járt le. A meghirdetett állásra, mint ismeretes, összesen kilencen pályáztak. Barabás Béla főispán, akihez a belügyminiszter elküldte a kérvényeket javaslattétel végett, az első helyen Luszt Ferenc dr.-t, aki a menhely igazgatását ezidőszerint is ellátja, a második helyen Prohászka László dr. városi tb. főorvost és a harmadik helyen Kardos Géza dr.-t, a szegedi állami menhely felügyelő orvosát javasolta a miniszternek.

(Kiev — a cseheké.)

Bájos fiúk ezek a csehek. És okosak. A háboru ágyuzáját nem szeretik. Ott lőnek, ott szurnak, ott vágnak s az ő zeneileg képzett fülük az ilyen koncertet nem bírja el. De a háboruból mégis csak jó lenne valami hasznot húzni. Mert, ismétlem, a csehek okos fiúk. Előveszik tehát a cseh körzöt és kikanyarítanak vele néhány magyar vármegyét. Hátha ideadják. A csehek azonban világiáró nép is és nem állapodik meg az ország határainál, hanem megy tovább. Mit megy? fut, rohan az ellenséges tűzvonalak irányában. Isten felé emelt kezekkel. Így aztán ügyesen áttöri az ellenség frontját és terjesztője lehet odaát a cseh okosságának. És terjeszti, sőt meg is valósítja. Ma arról jött hír, hogy a csehek elfoglalták Kievet. Az orosz hadifogságban levő csehek felhasználták az orosz kavardást és egyszerűen rátették a kezüket Kiev városára. Szegény, jámbor muszkák, erre aligha voltak elkészülve. Ők azt hitték, hogy ha belláborújok van is, Kiev mégis csak az oroszoké marad: vagy Leniné, vagy Kerenszké. De a cseheké? No ez szép kis meglepetés lehetett nekik. Kiev új gazdáit pedig most azon törlik a fejüket, hogy mi módon is lehetne Kievet — hazahozni Prágába.

— **Miért Lovászy Márton?** Budapestről telefonálja tudósítónk: A Károlyi-párt Holló Lajos helyett Lovászy Mártont küldi a delegációba. Ezzel Hollót teljesen mellőzik, akit felkértek, hogy a külföldön tartózkodó Károlyi Mihály gróf helyett vezesse a párt ügyeit. Ez a szerep aligha elégítheti ki Hollót, akinek mindenkor ambíciója volt a delegációkban való szereplés, viszont a pártvezetésben nincs semmi szerepe és mostani megbízatását komikus színben tüntetik fel. A Károlyi-pártban többen kifogásolták a mellőzést, politikai körökben pedig nagy érdeklődéssel keresik annak az okát: miért kellett Lovászy kedvéért Hollót kibuktatni?

— **Magyar szó a bécsi iskolákban.** Már régen szó volt, hogy Bécs középiskoláiban kötelező tantárgyként fogják tanítani a magyar nyelvet. Nem tudjuk, hogy az osztrák kormány megvalósította-e a tervet. Most azután Bécsből az a hír érkezik, hogy Weiskirchner bécsi polgármester intézkedésére a bécsi községtanács elé javaslat kerül, amely kötelezővé teszi a magyar nyelvnek a bécsi polgári iskolákban való tanítását. A javaslat tárgyalása után rövidesen elrendelik, hogy a polgári iskolákban a magyar nyelvet mint kötelező tantárgyat tanítsák.

— **Katonai előléptetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Floreanu Dénes és Hauser Ferenc ezredesnek a vezérőrnagyi címet és jellegzet adományozta. Floreanu Dénes évekkel ezelőtt az aradi háziezredben teljesített szolgálatot. A király Kersevany Agoston alezredest, az aradi katonai fegyintézet parancsnokát ezredessé nevezte ki.

— **Hat órai zárás.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Illetékes helyről nyert értesülés szerint a kormány a szénhányra való tekintettel, el fogja rendelni az üzletek hat órai záróját, Szó van arról is, hogy később a kormány elrendeli majd az öt órai záróját.

— **Ünnepítések.** A király Heck Károly 33. gyalogezredbeli századosnak a katonai érdemkereszt 3. osztályát adományozta a kardokkal és Mayerhoffer Ferenc 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot a kardok adományozásával legfelsőbb dícsérő elismerésben részesítette.

— **Tűz a Király-malomban.** Késő éjjel telefonálja budapesti tudósítónk, hogy a Hedrich és Strauss-cég tulajdonát képező Király-malomban ma éjjel veszedelmes tűz támadt. A tűznek több gabonaraktár esett áldozatul jelentékeny mennyiségű gabonával. Csakhamar kivonult a főváros tala-monnyi tűzőrsége s a tüzet éjjel fél kettőig sikerült is lokalizálni. A kár igen jelentékeny.

— **Nagy összeesküvést lepleztek le Zürichben.** Berlinből jelentik: Zürichben kedden reggel két rendőrszem egy ablakpárkányon újságpapírba takart csomagot talált. A csomagot a rendőrségre vitték, ahol kiderült, hogy rettenetes hatású robbanóanyagot tartalmaz. Huszonnyolc tőltényt olvastak meg a csomagban. A város egy másik helyén egy rendőr ugyancsak csomagot talált, amely a Journal de Genève legújabb számába volt burkolva. Ebben harminc tőltényt találtak. A rendőrség nyomozása megállapította, hogy messzire terjedő összeesküvésről van szó. Az állami vegyész kijelentette, hogy onnyi robbanóanyaggal egész háztömböket a levegőbe lehet röpíteni.

— **Hogyan haltak meg a piemonti nemesek.** Luganoból jelentik: A torinói tartomány egész nemessége mély gyászba borult. Piemontban már régóta az volt a szokás, hogy a nemes családok legalább egyik fia a hadseregben, egyik pedig a tengerészetben szolgált. A lovasság legnagyobb része ezeknek a családoknak a tagjaiból telt ki. A legutóbbi harcokban a piemonti lovasság hősiessé feláldozta magát, hogy — mint Cadorna maga jelenti — az aostai herceg hadseregének lehetővé tegye, hogy ágyuit megmentse. Beszélnek, hogy a lovasság azt kiáltotta: „Ha a nép fiainak nincs bátorságuk, megmutatják nekik, hogy tudnak a nemesek meghalni.” A lovasság erre nekivágatott az ellenséges hadoszlopoknak, amelyek megnyitották, hogy a gépfegyverek dolgozhassanak. A golyók zápora egész lovasszázadokat kaszált le.

— **A szociálista munkásság vasárnapi gyűlése.** Budapestről telefonálják: A magyarországi szociáldemokrata párt felhívta Budapest és a környék munkásságát, hogy vasárnap, e hó huszonötödikén délelőtt nagy tüntető felvonulást és népgyűlést rendezzen. Értesülésünk szerint a tervnek nehézségei vannak. Tárgyalások folynak a rendőrség és a munkásság képviselői között. Fővárosi munkatársunk ebben az ügyben kérdést intézett Sándor László dr. főkapitányhoz és Andréjka Károly dr. rendőrtanácsoshoz és az utóbbi közölte, hogy a rendőrség minden előzékenységre hajlandó a méltányos kívánságok teljesítése érdekében.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

Megszigorították a buvárhajó harcot.

Berlin. A német kormány ma jegyzéket intézett a szövetséges és semleges államok kormányaihoz, melynek tartalma az, hogy Németország az 1917. januárjában közzétett tengeri zárlatot kiterjeszti és megszorítja a semleges tengervidékek zónáját. Megnövelték a zárlati zónák területét Anglia körül. Az azóri szigeteken levő ellenséges tengeri bázisok közül pedig új zárlati vidéket állapítanak meg. Ugyancsak megnövelték a Földközi tengeren megállapított zóna területét, oly módon, hogy a Földközi tengeren eddig szabadnak deklarált csatornát is bevonták a zónába. A jegyzékhez csatolt memorandum kifejti, hogy eme szigorúbb intézkedésekre az a körülmény indította a császári kormányt, hogy ellenségeink, főleg Anglia, minden kiméletelességükkel kiéhezettül törekcsenek a semleges államokat, csak hogy ez utóbbiaknak kereskedelmi hajóit kizsarárhassák.

Bern. Károlyi Mihály gróf a békebarátok konferenciájára ma ideérkezett. A tanácskozások ma megkezdődtek. A mai tanácskozáson felszólalt Gotheim német birodalmi képviselő és Buday Dezső budapesti tanár.

Adományok. Szathmáry János K 50, Koromzay Frigyes K 50, Magyar Francia Cognak-gyár R. Marty és Társai K 100 adományoztak a Vöröskereszt javára. Fábry Sándor dr. ravatalára szánt koszoru megváltás címén. Özv. Jegesi Károlyné K 100 adományozott, melyekért hálás köszönetet mond az aradi Vöröskereszt választmányára nevében Vársárhelyi Janka elnöknő és Hász Erzsébet alelnöknő. — Barkassy család Aldófalváról, Fábry Sándor dr. ravatalára szánt koszoru megváltás címén 100 koronát küldött a „Hadi árvák” javára.

Mit ír a Pester Lloyd Winterről. A Pester Lloyd Winterről postai fellépés alkalmából többek között ezt írja: Amit ma Winterről nyújtott, az egyenesen megfoghatatlan és esodálatos. Ott állt a pódiumon, hátat fordított a közönségnek és kitalálta mindenkinek a gondolatát. Igazán a telepatia esodája az, amit Winterről mával és méltán részszolgált arra az órási ünneplésre, amelyben részesítették. Winterről aradi fellépése a Gyermekfelruházó Egyesület javára e hó 24-én este lesz a futott kultúrpalotában. /Jegyek Seherhágnál válthatók.

Be kell jelenteni az üres lakásokat. Felhívjuk azon háztulajdonosokat, akiknek üres lakásuk, illetve bérhelyiségük van, hogy azokat e hó végéig Arad sz. kir. város lakáshivatalánál (Városháza I. emeleti tanácssterem) annál is inkább jelentsék be, mert ennek elmulasztása a miniszteri rendelet értelmében kihágást képezvén, a mulasztók 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethetők. A városi lakáshivatal.

A porosz szén legmagasabb ára. A helyi szénelosztó bizottság véleményes előterjesztésére a 4207—1915. V. E. számú kormányrendelet 5. és 6. §-ainak végrehajtására a 124711—III. a. 1916. számú belügyminiszteri rendeletben nyert felhatalmazás alapján 1917. évi november 22-től kezdve további intézkedésig Aradváros területére nézve a porosz szén árát q-ként 14 koronában állapítom meg azzal, hogy a kereskedő a házhoz szállításért és pincébe rakásért 2 korona 80 fillért számíthat fel ezen áron felül q-ként. Métermázsán aluli tételeket a kereskedő házhoz szállítani nem köteles. Együttal kötelezem ezen cikk árusításával foglalkozókat a most meghatározott árnak az elárusító helyen leendő kifüggesztésére. Aki ezen most meghatározott árát be nem tartja, ha cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 1914. évi 50 t.-c. 9. és 17. §-ai alapján két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: A Chambrei-től délre fekvő szakaszon az angolok délután megújították támadásaikat. A harc még folyamatban van. Délután a Craonnetól a Berry au Beckig terjedő fronton erős francia előretörések kezdődtek. Keleten nem történt semmi különös esemény. Olaszországban nincs új-ság.

London. A Central News jelenti: Hivatalosan közlik, hogy Hause ezredes belépetta szövetségesek legfelsőbb haditanácsába. Ellis tábornok az Egyesült Államok katonai tanácsadója lesz a haditanácsban.

Stockholm. Finnországgal a postaösszeköttetés szünetel. A táviró teljesen a szociálisták kezében van.

Stockholm. A pétervári katonai és munkás tanács által alakított kormányt Moszkva is elismerte. Moszkvában a bolsevikiek kerekedek felül.

Palmanova. Pár héttel ezelőtt még az olaszok legdrágább kincse volt. Nem az ujkori háboruban már értéktelen falai miatt, hanem mert az elvetélt tizenkettedik olasz offenzívához itt volt fölhalmozva az Isonzo-front muni-ciókészlete. A régi falak mellett elterülő kövér mezőkön pedig kétezernél több marhája legelt az olasz haderőnek. És e tengernyi kincsből semmit sem bírtak megmenteni az olaszok. A hadak böles uristene aztán ilyenkor azt a tanácsot adja a szaladó félnek, hogy pusztítson el minden értéket. Így tettek az olaszok is. A városban fölhalmozott muni-ciókészletet fölrobantották. A szörnyű munka következtében persze a detonáció oly nagy volt, hogy abba egész Palmanova belepusztult. A házak és a falak rombadóttek, az éghető dolgok pedig még most, tíz nap múlva is füstölögnek. A marhákat hasonló sors érte. Az olaszok lángszórókkal mentek neki a rengeteg csordának és a szorénesetlen állatokat valósággal szénaóégették.

A legujabb lakbérrendelet kapható Pichler papirkereskedésében (Bohus-palota.)

— „Alraune”, „Feltékenység”, „Jön a rozson át” Korpelnél kaphatók.

Meghiusult angol áttörési kísérletek.

Berlin, november 21. (Hivatalos) A nagyfőhadiszállás jelenti: Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadcsoportja. Flandriában Dixmuidennél és a Houthousler eródtól Becelaeire-ig déltől kezdve felélelt a tűz. Tegnap Poolkapelle és Passchandaele között is újra nagyobb hevességet ért el. Fokozott tüzelés után az Artois több helyén elenséges felderítő előretörések következtek, amelyeket visszavertünk. Az Arras és St. Quentin között erős tüzérségi harc angol támadásokat vezetett be, amelyek főerejüket Bapaumetól és Peronestól Cambray felé vezető utak között tejtették ki. Mig itt Cambray irányában állásaink áttörését kísérelték meg, az alatt a fő harctérről északra és délre a Rimcourtnál és Ve-

duxeisellernél korlátolt eredményre törekedtek. A Fontaine les Croisilles és Kiencourt között nem tudott az ellenség vonalainkon túl jutni. A főtamadó területen számos páncélos automobil védelme alatt sikerült az ellenségnek tért nyernie. Tartalékaink a lökést hátsó állásokban telfogták. A harci zóna területen fekvő helységek közötti Graucourt és Marcoing az ellenség kezén maradtak. Az itteni állásokban beépített hadianyag részben elveszett, Vendhuillétől délre, egy angol zászlóalj támadása angolok nagy veszteségével összeomlott. St. Quentinél és St. Quentinél délre, időnként erősödött a tüzérségi és aknavető harc. Az Allencourtól északra, este indított francia előretörést visszavertük. Az erős tűz a harcszakaszon egész éjtélíg tartott. azután alább hagyott. Ma reggel Kiencourtnál újra nagyobb hevességgel kezdődött meg.

A német trónörökös hadcsoportja. Pinontól északnyugatra Craonnetól keletre fokozott harci tevékenység. A Maas keleti partján egy francia támadásnak a Chaume erdőben a reggeli órákban történt visszaverése után a tűz a nap tolyamán többé nem éledt fel.

Keleti harctér és Macedon arcvo-nal. Nem volt nagyobb harci tevékenység. Ludendorff.

Wekerle a cukorinségről.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt fél tizenkettőkor Madarassy Gábor elnöke alatt ülést tartott, amelyen a cukoradó emeléséről szóló javaslatot tárgyalta. A kormány részéről jelen volt Wekerle Sándor miniszterelnök-pénzügyminiszter. A bizottság mindenekelőtt megválasztotta jegyzőül Héderváry Lehelét. A cukoradó emeléséről szóló törvényjavaslat előadójaul Bakonyi Samut választották meg, aki nyom-ban hozzáfogott a javaslat ismertetéséhez.

Barta Ödön helyesnek tartaná az állam adósságot ellenőrző bizottság kiküldését. Kérdezi, vajon a hadsereg számára mennyi cukorrépat szállítunk és ezen mennyiségek után mennyit fognak cukor adóba felszámítani.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A répaárakat ujabban szabályozni kell, azért sürgős a javaslat. A cukorrépat a jövőben idejekorán kell maximálni, a répa árakat emelni kell. Béke években átlag 40 millió métermázsra cukorrépat termeltünk, a háboruban a termelés leszállott 14 millióra, a fogyasztás rendkívül emelkedett. Ebből igen nagy rész a hadseregé. Békeidőben nagy exportunk volt, most pedig a saját szükségletünket sem tudjuk fedezni, úgy, hogy a fogyasztást korlátozni kell havonként és jelenként egy fél kilogrammra.

A szénkérdés megoldása nehéz, széntermésünket nem tudjuk fokozni, Ausztria a lekötött mennyiséget nem tudja szállítani, mert nincsenek waggonok. Vannak gyárak, melyek üzemüket sem tudják folytatni. Ausztriában nagy szénmennyiségek fekszenek és waggonhiány miatt nem lehet szállítani.

A javaslatot elfogadták és kimondották a sürgősséget.

Hasfelmetsző dolgozik Londonban.

(Ujabb kéjgyilkosság az angol fővárosban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Egy épp oly rettenetes, mint titokzatos gyilkosság foglalkoztatja most London bűnügyi közegét és rendőrségét. Az eset önkénytelenül emlékeztet a világhírű Jack the Ripper borzalmas dolgaire. Egy időben szinte szállóige lett, „Jacknak, a hasfelmetszőnek” a neve, s félelmet gerjesztett az a biztonság, amellyel dolgozott s áldozatainak szerfölött nagy volt a száma. A körülmények teljesen hasonlóak a legujabb szenzációs londoni gyilkosságnál is.

A hulla feltalálása drámai momentumokban bővelkedő. Egy egészségügyi katona korán reggel a kaszárnyából bevásárlásra indult, midőn egy kis park rácsai mögött nagy vászonba bevarrt csomagot pillantott meg. Be nyult érte, kihuzta a rácsnál az uttestre és mialatt kibontásán fáradozott, néhány asszony is összegyűlt körülötte. Mindnyájan meg voltak győződve, hogy a csomag lopott húst tartalmaz, melyet a tolvaj a közeli vásárcsarnokból tulajdonított el s nem tudott biztonságba helyezni. A csomag csakugyan húst tartalmazott, de — asszonyi húst! A néző nők közül többen hisztikus göresők között estek össze ájultan. A gyorsan előhívott rendőrség a hivatalos helyiségbe vitte a hullát, ahol orvosok, kémikusok és titkos rendőrök vették azt át.

A csomag rendkívül tiszta volt és nagy ügyességgel varrták össze. A holttest még egészen friss volt s a legfinomabb ing fedte. A fej, a karok és az alsó lábszárak hiányoztak. A vizsgálatnak más jel nem állott rendelkezésére, hogy az áldozat személyazonosságát megállapítsa, mint az ingben levő „H” betű és a 11-es szám. Az orvosok kijelentették, hogy a hulla 25–30 éves asszonyé. A rendőrség azonnal nagy jutalmat tűzött ki a véres tett nyomra vezetője számára majd a titkos rendőrök kezdték el a házról-házra való nyomozást.

Este felé jelentkezett egyik gőzmosó intézet tulajdonosa s jelentette, hogy a 11-es szám az ő mosóintézetének a jele. A hullán talált ing kétségtelenül egy francia nőnek, Gerard asszonynak a tulajdona, aki a Kinksz-Gross negyed közelében lakott. Most ha él, valószínűleg másutt lakik Gerard asszony, legalább is az ő emberei ezt a választ kapták, midőn legutóbb a fehéreneműt elakarták hozni a lakásáról. Ettől fogva az lett a legégetőbb kérdés: hol lakik Gerard asszony? De a bejelentő hivatal erre nézve nem tudott felvilágosítást adni. És így önkénytelenül is az a vélemény lépett előtérbe, hogy a holttest az eltűnt francia nő hullája. Az egyetlen férfi, aki időről-időre megfordult e nő társaságában, egy rokona volt, de még ezzel sem járt egyedül soha, mindig volt kísérete, vagy lakásadónója, vagy valamelyik barátja.

A rendőrség figyelme most e férfi felé fordult, akiről megállapították, hogy hivatására nézve — mészáros. Az a mód, ahogyan a gyilkos az áldozat törzsétől elválasztotta a fejet és a végtagokat, teljesen egy szakember kezére vall, amint azt a vizsgálóbíró megállapította. Sőt az ügyesen összeállított csomag is inkább vallott egy „husszakmában” dolgozó ember csomagolására, mint egy dilettánsnak, vagy más kereskedőféle embernek hasonló munkájára. Az illető férfit le is tartóztatták, de alibije oly tökéletes volt, hogy egyáltalán nem lehetett ellene komolyan fellépni. A hullához vezették s ő kijelentette, hogy nem tudja, csakugyan Gerard asszony teteme-e az, vagy sem. A nagyság egyezik, egyébként Gerard asszonyt már körülbelül 8 nap óta nem látta s épen

irni akart neki, midőn az ujságban olvasta, hogy kéjgyilkosságnak áldozata lett.

A francia nő szállásadónója sem tudta a megsonkított törzsről szép bérlőnőjét felismerni. Előadta, hogy Gerard asszony Franciaországba akart visszatérni és épen akkor ment el utlevelét kikérni, midőn Zeppelinek és német repülőgépek jelentek meg London fölött és így nem lehetetlen, hogy egy lehulló bomba áldozata. Valamely jó lélek megtalálván a megsonkított testet, csomagolta így be s tette a rács mögé, hogy könnyen észrevegyék. A rendőrségnek arra a kérdésére, hogy ez már csak azért is lehetetlen, mert az illető előbb jelentést tett volna, azt felelte az asszony:

— Meglehet, hogy az illető nem akart a rendőrséggel közelebbi összeköttetésbe kerülni.

A londoni bűnügyi hatóság most az egyetlen kivezető uthoz folyamodott s felkérte a francia főhadparancsnokságot, hogy Gerardot, ki jelenleg a francia fronton katonai szolgálatot teljesít, küldje el Londonba. A férj talán felismeri az iszonyúan megsonkított holttestben is a feleségét.

Jó humor — jó üzlet.

(Letartóztatott zsaroló cseh-szerkesztő.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A csehek piszkolódásairól eleget hallottunk és olvastunk már, de hogy a csehek milyen kiváló humoristák, arról az alábbi közleményből is meggyőződhetünk. Azaz a cseh humor a bíróság jóvoltából ugylátszik a haldoklás stádiumába jutott. Van ugyanis a jeles nációnak Prágában egy „Sipy” című humorisztikus lapja. Ezt a „Sipy”-t, úgy látszik, szellemi sipisták szerkesztik, akiknél az a jó humor, amely egyszerűs mind jó üzlet is. Ennél a jeles lapnál nem tudjuk hirtelen eldönteni, melyik minőségben volt dicsőbb és nagyobb a „szerkesztő ur”, a szellemi részben, vagy az ugynevezett hirdetési részben-e, mert mindkettőt egy személyben képviselte a lap redaktora: Kalista Viktor Hugó ur.

Ez ellen a kiváló szerkesztő ellen adott be a bíróságnál panaszt két prágai német ur, és pedig Gráf Alfréd szállá tulajdonos és Zerwer János kir. tanácsos. Mindketten Prága gazdasági életének kiválóságai. Kalista szerkesztő urat zsarolás vétsége miatt perelték be. Egy szép napon ugyanis a „Sipy” szerkesztőségéből telefonon felszólították a három nevezett urat, hogy azonnal adjanak fel hirdetést a lap számára, mert ellenkező esetben olyan dolgokat fogják szellőztetni, melyeknek közhírré tétele sokkal nagyobb anyagi kárt jelent számukra, mint a hirdetési díj. Szinleg bele is mentek az ajánlat realizálásába, de midőn a lakásukon megjelent szerkesztő ur egy hirdetésért 500 koronát kért, sajnálattal jelentették ki, hogy — csak háboru után fognak fizetni.

A redaktor ur fenyegetődve távozott és a fenyegetőzést valóra is váltotta. Az éleclap legközelebbi számában egy talány jelent meg, melynek megfejtői között 1000 korona jutalmat tűzött ki a lap. A megfejtések be is érkeztek s a következőképen hangzottak:

— Melyik prágai hotelben esznek vesepecsenyét és rostélyost — lóhusból? Ugyebár, a Gráf hotelben? S ki szállítja ennek a zsidónak a lóhullákat? Ugyebár Zerwer szállító.

Az 1000 korona kiosztására azonban nem került sor, mert a szerkesztő urat időközben biztonsági zár alá helyezték.

Arról egyébként, hogy a csehek éleclapja hogyan képzei a humor megnyilatkozását, mintát al a „Sipy” legujabb száma. Ime a címek 1. Egy fekély a cseh nemzet testén. 2. A prágai nyilvánossághoz írt levél. 3. A világ legnagyobb szenzációja.

Nemde, humoros dolog, hogy a cseh nemzet testén levő fekélyt ez az éleclap a prágai városházán találja meg, ahol, amint mondja, állandóan összetévesztik a kulturát z üzlettel. S mi volna más a legnagyobb szenzáció, mint a legrettenetesebb vérbajnak, a sifilisznek a csehek között való óriási elterjedése. S mindezt olyan ríktő és nyiltszavu cikkekben tárgyalja a humoros ujság, hogy a nemes csehek csak úgy irtóznak és reszketnek a — nevetéstől. Ime: ez a cseh-humor!

Lloyd George támadása.

(Az angol miniszterelnök távozását követelik.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az angol alsóházban tegnap Asquith — mint jelentettük — keményen bírálta Lloyd George párisi beszédét, amire Lloyd George ki jelentette, hogy előzetes elhatározása volt: kellemetlen beszédet mondani s ezzel rákényszeríteni a világot arra, hogy erről a tervről le beszéljen. Megvilágítását akarta adni annak a körülménynek, hogy a szövetségeseknél az együttműködés hiánya szerencsétlenséget vont maga után. Állandó szervezetre van szükség, mely folyton figyel s ezt a feladatot teljesíti a közös legfőbb haditanács. Ezután kikelt azok ellen, akik egyenlenséget akarnak támasztani Anglia és Franciaország között. Csak két dolog van, — mondotta — amely vereséget okozhatott volna: a buvárhajóharc, ha meg tudta volna gátolni tengerek forgalmát és az egyetértés hiánya.

Rotterdam. Asquith védelmébe vette a miniszterelnököt. Beszéde után az alsóház tegnapi vitájában több szónok következett. Elsőnek Meux tengernagy szólalt fel és kijelentette, hogy a miniszterelnök által most vázolt tervet egész világ választja el attól, melyet Párisban ismertetett. Lloyd George — mondotta — most egy központi haditanács felállításáért száll sikkra, melynek egyáltalán nem volna hatalma. Ezzel szemben Párisban egy legfőbb haditanácsot követelt, melynek korlátlan hatalma lett volna. Beszéit ezután a szónok arról a sajtótámadásról, melyet Jellicoe admirális ellen intéztek és kérdezte, helyesli-e ezt Lloyd George, mire ez közbekiáltott:

— Bizonyára nem.

Meux tengernagy még kifejezést adott annak a reményének, hogy a miniszterelnök nem helyesli Churchillnak tengerészeti stratégiai eszméit. — Wedgwood kapitány emelkedett ezután szólásra és beszédében száználmas visszavonulásnak minősítette Lloyd George mostani beszédét. — Hobhouse azt kérdezte, mi történjék, ha a legfőbb haditanács határozatát valamelyik szövetséges állam nem hajtja végre. — Carion Lloyd George védelmére kelt és tagadta, hogy Lloyd George beszéde visszavonulás volna. Annak a nézetének ad kifejezést, hogy ezt a tervet, melyet Lloyd George Olaszországba és Franciaországba magával vitt, a kabinet jól megfontolta és helyeselte. Lynch és Pringle képviselők a miniszterelnök beszédét olcsó retorikai hatásadászatnak nevezték. Minden fantáziája és minden tetteje ellenére — mondotta Pringle — Lloyd George az ország létérdekét érintő minden egyes kérdésben gyengek bizonyult. Éppen ezért az ország érdekében áll, hogy mielőbb mondjon le.

KÖZGAZDASÁG.

Értékpapírok — hadikölcsönért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A háboru eseményei, úgy látszik, megcáfolják azt az angol kijelentést, hogy az utolsó milliárd tulajdonosa marad a győztes. Hadsergünk mostani diadalai amellett bizonyítanak, hogy a világnk ez a nagy erőpróbája a harc-téren fog eldőlni. A hadviseléshez szükséges anyagi feltételek előteremtése azonban minden hadviselő államra nézve a legfontosabb kérdés maradt, mert ez meggyorsítja a háboru befejezését és meghozza a békét!

Ahoz, hogy valaki megtegye kötelességét, egyáltalán nem szükséges hogy üzletében vagy vállalkozásában szükséges tőkét elvonja erre a célra. A pénzügyi kormány és a közreműködő pénzintézetek lehetőséget nyújtanak arra hogy mindenki a legminimálisabb tőkebefektetéssel jegyezhesse a hadikölcsönre. Akik a részvény piacon kínálgató árfolyamemelkedésben kívánnak részesedést biztosítani, azok számára is a legmértányosabb ut áll nyitva, hogy értékpapírok eladása által vegyék ki az őket megillető részt a kölcsönző mozgalmából. Bármely pénzintézetnél a forgalomképes értékpapírok lombardirozásával igen előnyös feltételekkel lehet a hetedik hadikölcsönre aláírni.

A jegyzések különben nagy lendülettel folynak országsszerte.

Ma Aradon a következő jegyzések történtek: Az Aradi Ipar- és Népbanknál: K. S. 9000 Szabagyai Pál 500, Dencsik János 300, Tatanay György 1000, Hrabovszky Mihály 2000, Kocsiszký János 1000, Uhrin Jánosné 6000, ifj. Bekos József 1000, Bohus M. György 1000, Medovaiszky György 4000, Sammelkader Csaba 30.000, összes eddigi jegyzés 3.315.700 korona. Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál a mai napig összesen 169.000 korona hadikölcsönt jegyeztek.

A tőzsdetanács ellen.

— A vezetőség távozása küszöbön. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az értéktőzsde irányzat lanyha volt. A forgalom a legkisebb keretek között mozgott, az üzleti idő derekán egyetlen kötés se jött létre. Altalában az egész forgalom a kedvetlenség és a bágytság jelét mutatta. Tegnap délután érezhető volt, hogy szilárd irányzat után a lanyhaság kerekedik felül, mert Bécsben a kontremin még oly erőteljesen manővrizor, hogy az ottani tőzsdén sikerült tegnap a Magyar Hitelt 1277 koronáig visszanyomni. A bécsi tőzsdéi manőver reflexiája jutott ma kifejezésre a budapesti tőzsdén, amely amellett még mindig a szerencsétlen reform ökölesapása alatt szenved.

Komoly tőzsdéi körökben teljesen befejezettek tartják a tanács bukását. Már listák is forognak közkézen az új tanácsra vonatkozóan. Az új tanácsba jelölik: Madarassy-Bek Gyula bárót, Éber Antal dr.-t, Kónyi Hugót, Fónagy Aladárt, Horovitz Lipót, Berger Mórt, Keszthelyi Ernőt, Mezzler Ernőt, Russó Illést és Reich Jenőt, az ügynökök közül Weinberger Józsefet, a bizományosok közül Fischer Marcellt.

A tőzsdéi elnöki állásra Éber Antal dr.-t, az Agrár Bank vezérigazgatóját és Klein Gyulát, a Hitelbank vezérigazgatóját emlegetik. Alelnökként, a mostani alelnököt, boglári Simon Jakabot és Frey Kálmánt jelölik.

Honvédhadosztály átkelése a Piaven.

— Magyar ezredek az olasz csapatok tengerében. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Pester Lloyd tudósítója jelenti lapjának a Piave mentén levő egyik dandárparancsnoksági székhelyről:

— Ófelsége egyik torpedónaszádja St. Giorgionál szállított partra. Onnan autón folytattam utamat a Latisán át egy olasz faluba. Innen egy ut vezet, amelynél siralmasabbat talán elképzelni sem lehet, már mint a megvert olaszok része. Az ut mentén jobbra és balra beláthatatlan zsákmány hever. *Milliárdot érő hadianyag.* Capello tábornoknak és az aostai herceg megvert hadseregeinek felszerelése és a friauli menekültek értéktárgyai alkotnak valóságos dombokat.

— A Tagliamento több hidján kellett átkelnem, míg a tulsó partot elértük. A Livézán túl néhány kilométerre érkeztem ahhoz

a honvédhadosztályhoz, amely el-sőnek kelt út a Piaven és amelynek néhány ezrede most is ott van az ellenséges parton.

és az olasz csapatok tengerében valóságos magyar szigetet teremtett.

A budapesti tőzsdén az izgalom nem csökkenik. Ma délután a tőzsdetagok negy számmal jelentek meg. Hangoztatták, hogy az utóbbi napok eseményei bebizonyították a *tőzsdereform teljes esődjét.* A tagok köveelték a reform sür-gős visszavonását, egyben megbízták Szeczel-lári György országgyűlési képviselőt, hogy kö-zölje a tagok kívánságát a tőzsdetauácscsal.

A tőzsdetanács ülése elé érdekes indítványt terjesztett Bing Gyula, aki indítványában kérte hogy a reformnak a jogosított ügynökökre vonatkozó részét helyezték azonnal hatályon kívül. Ezenkívül még egy indítványa volt, ami úgy szólt, hogy függesszék fel a reform érvényességét, amíg az újabb tanácskozások befejeződnek.

Az indítványok fölött nagy vita támadt, melynek során jelent meg a teremben Szaczel-lári képviselő, aki bejelentette a tőzsdetagok határozatát. Bing Gyula visszavonta indítványa második részét és csak az elsőhöz ragaszkodott, tudniillik ahhoz, hogy a reformnak a hites ügynökökre vonatkozó részét helyezték azonnal hatályon kívül.

Az indítványt szavazás alá bocsátották. Tizenhárom szavazat volt az indítvány mellett, aizenhárom ellene. A döntés sora az elnök-lő Horváth Elemér főrendiházi tagra esett, aki azonban vonakodott szavazatával az indítvány fölött véglegesen határozni és kijelentette, hogy nem szavaz és inkább levonja a *konzekvenciá-kat.* A tagok Horváth Elemért kérni kezdték, hogy maradjon továbbra is az elnöki székhely és új szavazást ejtettek meg. A többség a második szavazásnál elvetette Bing Gyula indítványa-t és kimondották, hogy az ügynökökre vonatkozó szabályokat nem helyezik hatályon kívül. Azok továbbra is érvényben maradnak.

Azt hiszem, hogy a Livénz aés Piave között mindenütt a magyar alföldön járok. Mindenütt csak magyar szót és magyar éneket hallok.

— A dandárparancsnok, aki a Piaven az első hidat verette, egy huszár ezredes. Négy napig, illetve négy nap és éjjelen át voltam a vendége és a magyar néplélek fel-emelő megnyilatkozásának lehettem az ő szivességéből számtalanszor a szemtanuja.

A Piavenál két magyar baka uzsonnázik az ut szélén.

— Hogy vagytok — kérdezte a dandárnok.

— Köszönjük jól, méltóságos ezredes ur. Éppen most mondom a bajtársanunk, hogy minket mindjárt eleitől fogva ide kellett volna hozni a dinyokhoz.

— Utunk egy abbahagyott üzlethelyi-ség mellett vitt el, amely egyuttal iskolául is szolgál. Alig két kilométerre az első arvonaltól. Körülöttük gránátok esője hullott még tegnap. De a magyar fiuk fel sem veszik. A szétírt falu szobában jó kedvvel hallgatják a villamos zongorát, amely magyar nótákat játszik.

Az indítvány leszavazása után elhatárczták, hogy rendkívüli közgyűlést hívnak össze, melyen felvetik a bizalmi kérdést. E hó 23-ára raktanácskozást hívtak egybe.

A mai értéktőzsde újból lanyha volt és ennek befolyása alatt az értékek estek. A mai kurzusok a következők: Magyar Hitel 1260—1290, Osztrák Hitel 896—921, Agrár 988—1001, Fabank 901—930, Hazai 622—632, Kereskedelmi 5850, Magyar bank 886—900, Salgótarjáni 1095—1136, Beocsini 1110—1125, Rimamurányi 1075—1084, Fegyvergyár 1030—1060, Klotild 630—640, Nasic 3375—3400, Osztrák-magyar államvasut 990, Adria 1860—1890, Atlantika 1570—1625.

— A Benoid-gyár földje. Az egykori Benoid-gyárhoz tartozott 12 katasztrális hold föld annak idején az aradi áru és terményraktár vette meg árverésen ezt a területet. mert a Benoid-gyáron tizennégyezer koronás követelés volt. Az árverési vételár akkor hetven ezer koronát tet ki. Ezt a tizenkét hold földet az áru és terményraktártól ma megvásárolta Jordanov Svetko gáji bolgár kertész holdanként 9600 koronáért, vagyis négyszögölenként 6 koronáért.

— A vaggongyár közgyűlése. Az Aradi Weitzer János vaggon- és gépgyár vasárnap délelőtt 10 órakor tartja közgyűlését az Acsev tanácskozó termében. A közgyűlésen Heinrich Sándor, az Arad-csanádi takarékpénztár vezérigazgatója elnököl.

OLVASSA NAPONTA

az „Aradi Közlöny“ apróhirdetéseit. Hétköznap 50—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny“ben. —

MOZI.

• **Uránia heti műsora.** Csütörtökön: Kismet, amerikai bűnügyi történet. — Péntek, szombat és vasárnap: Harry Piel sorozat: **A fekete lord.**

• **A mozi froda hírel.** Kismet (amerikai dráma az Urániában.) Egy minden vonatkozásában nagyszabású amerikai filmet mutatott be tegnap a színház, mely dícsérendő igyekezettel egymásután vetíti a budapesti színházak ujdonságait, sőt megelőzőleg azokat is bemutat nagy képeket. A Kismet az ugynevezett érdekesítő filmek közül való és pedig úgy meséje mint kidolgozása tekintetében. A szövevényes cselekmény idegizgató részletei egymást kergetik a kép folyamán és a rendezés bravurja, hogy mindezek dacára sem válik a kép véressé, hanem megmarad a jóízű kereteiben. A közönség szívesen vette a budapesti Corso mozi ezt a szenzációs ujdonságát és kellőleg értékelte is. A kiváló képet ma vetíti utoljára a színház. — **Isten ostora,** nemibetegségek elleni liga propaganda filmje a budapesti bemutatót megelőzőleg kerül az Urániában bemutatásra. — **Nordisk-slágerek premierje az Apollóban.** Ma tartotta meg az Apolló színház Nordisk-műsorának premierjét. Az első kép egy négyfelvonásos filmdráma, a címe: **Az elítéllet.** A főszereplő, Carlo Wieth rendkívül produkált. Megdöbbentően tragikus játékának szuggesztív erejével megfogta és alakításának szinte pathológiai szemléltetésével mind-

végig lenyűgözte a közönséget. Az Ilse Fabriciust kreáló Ebba Thomsen, aki egy sokat szenvedő asszony tövises útját járja végig, utólérhetetlen volt. Ettől a nagy művésznőtől már sok szép alakítást láttunk, de ez a szerepe messze felülmul minden eddigit. A szenvedés királynőjeként áll a néző előtt, hogy azután a bánat töviskoronáját az öröm és a boldogság aranyos glóriájával cserélje fel. A többi szereplő mindenben méltó volt a főszereplőhöz, a kiállítás és a rendezés kifogástalan tökélyre emelkedett. A másik Nordisk-sláger egy kétfelvonásos bohózat: **Találka** hármásban. A finom, pikánszű francia bohózatok mintájára van megírva ez a nagyszerűen megkomponált, szellemes vígjáték, melyben a különféle mulatságos helyzetek egész sora vonul végig, a groteszk figurák pedig már tisztán a megjelenésükkel állandóan derűtségben tartották a közönséget. A két kiváló sláger még csak csütörtökön marad műsoron.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi november 22-én, csütörtökön

Bérlésűnet.

Bérlésűnet.

Sztambul rózsája.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

Abéke küszöbén

1917. október 1-én.

új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny“-re.

Az eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrissebb tudósításban számol be az Aradi Közlöny. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén Magyarország vidéki lapjai között az első helyen áll és mint ilyen a legelterjedtebb, a leg tartalmasabb, legkedveltebb és legolvasottabb újság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre 36 korona
Fél évre 18 korona
Negyed évre 9 korona
Egy óra 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Használt ólom
megvételre kerestetik.

10278—1917. pml.

HIRDETMÉNY.

3310—1917. M. E. rendelet 5. paragrafusa lehetővé teszi, hogy egy a nem termelők, valamint azon termelők, kiknek szükségletét a saját házi szükségletükre bármely községben termelőknél burgonyát szerezthessenek be. Az erre vonatkozó vásárlási igazolványok kiállításával Arad sz. kir. város közlélmézési hivatalát bizom meg.

Kiállítási díjat a közlélmézési

hivatal személyzeti és dologi kiadásainak fedezésére különként fél fillér fizetendő.

Az étkezési célokra szolgáltató burgonya eladási ára 1917. évi november 30-ig különként 22 fillér, melyben bentfoglaltatik a rakodó állomáshoz való szállítási költség is.

A vásárlási igazolványok csak az élelmiszer igazolványok felmutatása után állítandók ki.

Figyelmeztetem a vásárló közönséget, hogy a vásárlási igazolványt azon község főszolgabírójánál, ahol a burgonyát beszerzi, ok-

vetlenül mutassa be, hogy részére a szállítási igazolvány kiállítható legyen.

Ipari, közlekedési vállalatok, köz- és magán intézetek részére vásárlási igazolvány ki nem állítható, mert ezek részére a szükséglet külön fog kiutaltatni. Az erre vonatkozó kérvények tehát a polgármesteri hivatal útján az Országos Közlélmézési Minisztériumhoz terjesztetnek fel.

A termelő által vásárolható, valamint a nem termelők által vásárolható fejadagok a következőleg állapították meg:

I. Termelőknél:

Nehéz testi munkások részére fejenként 108 kg., egyéb ellátatlanok részére személyenként 72 kg., cselédek, időszakos munkások részére fejenként 12 kiló, vetőmagra kat. holdanként 900 kiló.

Nem termelőknél:

Nehéz munkások részére fejenként 108 kiló, egyéb ellátatlanok részére személyenként 72 kiló.

Arad, 1917. október hó 1-én.

Variassy Lajos,
polgármester.

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrassy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhaletük

kiállítására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt ar, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasításnál 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Beve a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 4 korona — fillér.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer. Finom fűszeres ízű, szon- gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbeteg részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidoi pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1846

Rozsnyay Mátyás gyógyszerháza Arad, Szabadság-tér.

Feltételeink 6967
amortisációs kölcsönökre, ház és földekre:

95. árfolyammal 50 évi törlesztésre K	5.22
40	5.56
35	5.83
97. árfolyammal 50 évi törlesztésre K	5.43
35	6.02
25	6.96
15	9.40
99. árfolyammal 50 évi törlesztésre K	5.86
35	6.41
25	7.31
15	9.70

Ugyanitt földek, szőlők, házak adás-vétele közvetítetik, mire megbízások kéretnék.

Szücs F. Vilmos

a nagyszabeni földhitelintézet képviselője
Arad, Karolina-utca 10.

932—1917. g. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Gellinduló 820. és 825. sz. egyenként öt hold terjedelmű városi parcellák bérlete iránt folyó év november hó 26-án d. e. 10 órakor a városháza I. emeletén levő gazdasági hivatalban árverést tart.

Kikiáltási ár 820. számú parcellánál holdankint és évenként 35 korona, a 825. számú parcellánál holdankint és évenként 59 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta, a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénznek a városi pénztárba történt befizetését igazoló letéti jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árveré feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1917. évi november hó 12-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Kifutófiu

jó fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Földbirtokosoknak

35 évre 7% annuitás teljes árfolyam,
50 évre 6% annuitás teljes árfolyam,
63 évre 4-85 annuitás 95% árfolyam
65 évre 5-50 annuitás 90% árfolyam mellett, továbbá

aradi házakra

50 évre 6% annuitás 95% árfolyam (rövidebb időre is) mellett törlesztéses és váltó kölcsönöket folyósítat, valamint kisebb-nagyobb birtokok, házak eladását és parcellázásokat vállal.

Bonyhádi József

Arad, Kapa-u. 47., d. u. 2-től.

Birtokok és házak eladásra előjegyezve.

3.11

A Magyar királyi belügyminiszterium és a magyar kir. kereskedelmi miniszterium által engedélyezett, valódi **HERSKOVITS-féle citromizból készült**

CITROMIZ PÓTLÓ,

mely teljesen pótolja a most amugy is behozatal hiányában drága citromot. Kellemes ize és jóságánál fogva felülmulja az eddig forgalomba hozott összes citrompótlókat. Egy kellemes izü limonádéhoz egy kávés kanál, egy teához pedig 30 csepp elegendő. **Herskovits-féle citrom-pótló** kapható az összes elsőrangú fűszer- és csemegekereskedésekben. Egy kis üveg ára 1.70 korona, 1 nagy üveg ára 2.40 korona. **Viszont-elárnsítónak nagy árengedmény. Képviselet:**

Both József, Heim Domokos-utca 3.

Főraktár: Arad, Deák Ferenc-u., Földes gyógyszerárál szemben. Ugyeljünk a Herskovits névre. 6197

A szépségápolás útka a felhasznált szépitőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arcvenőcse. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 3 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 7 kor. — III.

Rozsnyay Serail Arctora. Lehető finomságu. Crém, fehér, róza és testszínekben Egy dob. ára 4 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvírág, Ibolya, Ideal, orgona, piros róza, Serail. Uvegje 6 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárában Arad, Szabadság-tér.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IDOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcórt vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztátalanságot. **Ara egy tégelynek 2— K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyukezem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes izü limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.**

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpad gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi nov. 15-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.13

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben 12.00
Személyvonat este 9.21

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.06
Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.38
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.53
Személyvonat este 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.00
Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00
Személyvonat este 7.38

Aradról Ujszentannára indul:

Délután 2.40

Aradról Ujszentannára érkezik:

D. u. 3.25

Ujszentannáról Aradra indul:

D. e. 10.04

Ujszentannáról Aradra érkezik:

D. e. 10.50

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32
Vegyes vonat délután 5.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32
Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Reggel 5.40

Kétegyházaról Mezőhegyesre indul:

Este 6.25

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Délután 3.30

Kétegyházaról Ujszentannára ind.:

Reggel 8.00

Borossebesről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt 9.00

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután 2.39

26005—1917. kh.

HIRDETMEY.

A m. kir. miniszteriumnak az új és használt zsákok feldolgozása és forgalomba hozatalának korlátozása tárgyában kelt 3100—917. M. E. sz. rendelete megjelent, melynek értelmében az alább felsorolt cikkek bejelentendők. A jelen rendelet rendelkezései alá esnek az összes mezőgazdasági termények, ipari és bányászati termékek csomagolására használatos, a jutából, pamutból, kenderből, lenből, papírból, valamint azoknak az anyagoknak keverékeiből, vagy az ezekkel az anyagokkal kevert más anyagokból előállított szövetekből készült új vagy használt megtöltött zsákok. Arad 1917. október 26.

Green, főkapitány.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetéséért 20 fillér. Vas-
tagabb betűkkel 40 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat
aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 2 ko-
rona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
Hirdetéseket délután 4 óráig ve-
szelnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a
jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét,
amelyik tartalmában fogva eredeti alakjában
nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Marianne”
Jeligére levél a kiadóban. 7991

„A brown lady”
Soraire csak levélben válaszolhatok. Ké-
rem beleegyezését. Dr. Fülök Béla, Fe-
hér Kereszt-szállóba portáshoz levél-
ben. 7990

„Jasmin”
Jeligének levele kiadóban. 7992

Két
szép asszony szeretne megismerkedni
azon törvényszéki hivatalnokkal, aki reg-
gelenként a Luther-téren szokott állani.
Választ „Kékszeműek” jellegre a kiadó-
hivatalba. 7987

Béni lányka
leveleivel elszórákostatna egy sobesült
vagy beteg tisztet. Leveleket „Béni ka-
szint a hold” jellegre a kiadóba
kérhetek. 7984

Harmadik éves
intelligens fiatalember szép, művelt urinő
díszkört ismeretségét keresi. Leveleket
„Rigoletto” jellegre a kiadóba kér. 7995

„Kétre vágyom”
Jeligére küldött levelét idegen vette át,
kérek újabbat Barna B. „Esz” hírlapiro-
dába, Zrínyi-utca külső. 8002

Filmek,
ki tudna meséivel szórakoztatni egy szo-
morn lelkű lányt. Leveleket „Tábori me-
sék” jellegre. 7970

Alkalmazást keres.

Házvezetőnő
állást keres magános urnál vagy gyer-
mektelen háaspárnál helyben. Cim a ki-
adóban. 7985

Egésznapos nő,
szoptató édesanyjának ajánlkozik. Cim a ki-
adóban. 7998

Céplőnő,
december 1-re állást keres. Cim a kiadó-
hivatalban. 8001

Házi varrónő
háshoz ajánlkozik. Cim a kiadóban. 7990

Alkalmazást nyer.

Béregassza,
hosszabb gyakorlattal rendelkező, katona-
mentes, keresetkeltő, mielőbbi belépésre. Gé-
zamai bányagazdaságban, u. p. Teme-
füves. 7942

Gyakorlott gyorsíró,
állandó alkalmazást nyer az Aradi Köz-
löny szerkesztőségében. Jelentkezni lehet
délután 5-7 óra között. 9000

Nyomdász-tanulónak
felvételt két fiú, kik a 14. évet betöltöt-
tek és legalább 6 osztályt végeztek. Bö-
vebbet a kiadóhivatalban.

Lakást keres.

Hivatalnoknő
keres szomszoros egy különbejárta buto-
rozott szobát, lehetőleg a Szabadság-tér
és Andrásy-tér közelében. Cim a ki-
adóban. 7994

Keresünk
négy-öt szobából álló, irrodának megfe-
lelő helyiséget, esetleg azonnali igénybe-
vehető mellett, lehetőleg belvárosban.
Ajánlatokat „Ireda helyiség” jellegre a ki-
adóban kérjük. 8003

Kiadó lakás.

Kétszobás
butorozott szoba, esetleg konyha hasz-
nálatra, kiadó. Hossz-u 18. 7999

Vétel és eladás.

Nagy ebedi kutyák
hozzávaló nagy tükrös trümvél és egy
vég vászon eladó. Dózsa-u. 2/b. 7988

Fűzők
farkasbéllel, vízszintes posztával, kel-
jesen új, egy lábszákkal együtt eladó
Joanovits szőcs mesternél, Tabajdy-utcaiban.

Szék meg-
vásárlása eladó. Kossuth-utor 11. 8001

Butorok adásvétel.
Rhadló, háló- és nappali szobaberendezés.
Fa- és vasbutorok kaphatók Garai Ká-
roly butorúrlésében Arad, Asztalos Sán-
dor-u. 6. sz. 2791

Barokk fűzők
elleni szer „Tikín” kapható egyedül Wajdits
gyógyszertárban, Ferenc-tér. Kis üveg 1-90
kor., nagy üveg 3-50 kor. 2847

Hagyományok
makói ériás, valamint petreuselyom
és egyéb magvakat, ugyisint édes ne-
mes tormadugványt, melyek csira-
képeségért, fajtisztaságért felelősé-
get vállalunk, legelőször napi áron szál-
lítunk. Foghagyását maximálisan, termé-
ségi áron adunk el. Aradtörzsi
Készletgyűjtés, Makó. 8021

Kápcszáthardó,
8 db. jó állapotban és egy négykerékű
kis kocsi, azonnal jutányosan eladó. Bruk-
ler, Aulich Lajos-utca 1. sz. 7989

Használt,
jókarban lévő batár eladó. Megtekinthető
Perényi-utca 16-18., házmesternél. 7946

Járások okrok,
csikák, tehének, szil- és kérés szerzőmfa
eladó néhai Justh Gyula gazdaságában,
Tornyán. 7967

Ingtalan.

Fűzők-utca 7. sz.
ház ültetvényekkel és egy automata
zenélő eladó. Bővebbet Bocskó-u. 9. 7998

Kiadó ház.
Gizella-utca 2. sz. emeletes bérház, 10
évig adamentes, szabad kézből eladó.
Bővebbet ugyanott. 6149

Purgly Lajos-utca 98. sz.
jókarban lévő ház, haláleset miatt, olcsón
eladó. Cim a kiadóban. 7986

Oktatás.

Gimnázium
és reál alsóbb osztályú tanulóinak privát
tanítását vállalom. Megkereséseket csak
levélben kérek. Cim a kiadóban. 7982

Különbéle.

Elvesztett
1. hó 20-án egy Markovits Mátyas névre
szóló gyűjtő ív. Kértek a becsületos meg-
találót Csitrom József, Szt. Pál-utcai ven-
deglőshöz juttatni. 7986

Apróhirdetések
az „Aradi Közlöny” részére felvételnek
a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc-u.,
Barna Béla hirdetés- és hírlapirodájában
Zrínyi-u. és a Kossuth-utcai papírüzlet-
ben.

20 éve fenálló
egyedül álló mulató joggal, teljes be-
rendezéssel és élelemmel ellátva örök
áron eladó. Barcs, Bimbo-utca 10. 7987

Gyógyászat.

Hehs Vasas chinabera.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szé-
dülés, a vérszegénységből eredő ideg-
bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak,
láz, általános gyengeség ellen. Páratlan
vértképző és vérjavító. Biztos óvszer ma-
lárius fertőzések és minden infektívól
eredő meg- betegedések ellen egy felnőt-
teknak, mint gyermeknek. Ára 5.— kor.
Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Tyukszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan
ható szer, Hehs gyógyszerár tyukszem-
tapasza. A legmeggröztöttebb tyukszem s
tapasz párnapi használata után leválik,
a gyótró fájdalom azonnal megszűnik.
Ára 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes
gyógyszerár Arad. 12

Dr. Schajkovitsky

lábizom- elleni szer, biztos, kipróbált
ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona
50 fillér. Kapható Földes és Hehs gyógy-
szertárban. 12

Az angol

fájdalomcsillapító Beauge balsamot telje-
sen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalom-
csillapító balsam, teljeren azonos gese-
tételt, mint a Bengue balsam. Ára 2
korona. Földes gyógyszerár. Hehs gyógy-
szertár. 12

Színog- ... Uj és használt szék.
Megtakarók ... K. 58.—
Szalmaszék ... K. 20.—
Fojtárak ... K. 5.—

fogyók és munkások részére, a ma létező
legjobb minőségben, mely a készlet tart.
Nagyobb vételnél megféle engedmény.
Bakos és Szabados, szék, ponyva, takaró,
színog- ... textilárnyagkeres edésében,
Budapest, V., Bálvány-utca 18. 7888

Értesítés!

Bartháné kozmetikai
intézetét
Bathány-utca 10-ből, Szabadság-
tér 21. alá helyezte át.
Szépségápolás. Arcrácó, májfolt, leucze,
hajszál elavóztatás.
Villanyvibráló, kézi masszáz, haj-
festés.
Dr. Julassy-főle szerekkel való mű-
ködés és széküldés. 7997

Aranyat és ezüstöt

bevéltok a legmagasabb ár-
ban. 14 karátos aranyat 7.50
kor. Ugyisint színaranyat a
legmagasabb árban bevéltok. 7692

Gerber Henrik,
Arad, Weitzer János-utca 16. sz.

Kézszedett uradalmi fajalma kapható.

Érdeklődni lehet: 8006

Körösvölgyi Pálinkaraktár
Arad, Andrásy-tér 5. Telefon 651.

Viszketegséget,

sömör, ruh leggyorsabban
elmulasztja a Dr. Flesch-féle
eredeti

„BARNA ZSIR”

Nicsen szaga, nem piszkir. Min-
dig eredeti pecsétos Dr. Flesch-
féle kérjük. Próbá tégely 1.60 k.,
nagy tégely 3.— k. Csak Arad tégely
9.— k. Kapható Aradon, Hájos Ar-
pád gyógyszerárban, Andrásy-
tér 22. 7151

Központi arany bevéltó

és ékszerész mint bejegyzett cég Józ-
sef főherceg-ut 12.

bevélt

finomabb arany gramját K. 11.—lg.

Központi arany bevéltó

és ékszerész mint bejegyzett cég Józ-
sef főherceg-ut 12.

bevélt

18 karátos arany gramját K. 9.—lg.

Központi arany bevéltó

és ékszerész mint bejegyzett cég Józ-
sef főherceg-ut 12.

bevélt

14 karátos arany gramját K. 7.—lg.

Központi arany bevéltó

és ékszerész mint bejegyzett cég Józ-
sef főherceg-ut 12.

alkalmi vételek elcsón beszeresethők.

Központi arany bevéltó

és ékszerész mint bejegyzett cég Józ-
sef főherceg-ut 12.

Karácsonyi és ujévi

ajándékokat elcsón be lehet vásárolni.

Központi arany bevéltó

és ékszerész mint
bejegyzett cég 7888

ARAD, József főherceg-ut 12.
sz. Lutheránus templom mellett.

A Magyar Országos Biztosító Intézet R.-t.

Had- és Hadikölcsönbiztosítási
osztálya

A m. kir. Honv. Miniszterium
Hadsegélyző Hivatalának ellen-
őrzése alatt, az elesettek özvegyei és
árvái érdekében és javára a leg-
előnyösebb feltételek mellett vállal

hadikölcsön- biztosítást.

A biztosítással kapcsolatos hadiköl-
csönjegyzéssel hazafias kötelességének
leaz eleget egyuttal felelőségérőli,
gyermekéről, szülőiről és test-
véreiről is gondoskodik.

A jegyzett hadikölcsönt tetszése sze-
rint 10—20 év alatt lefizetheti.

Ha előbb meghal, úgy hátra-
maradottai azonnal megkapják a
jegyzett hadikölcsönt.

10,000 koronáig nincs orvosi
vizsgálat. 7954

Biztosítások köthetők az
Aradi központnál
Andrásy-tér 21., I. emelet.

Használt csomagoló
papir megvételre ke-
restetik. Bővebbet a
kiadóhivatalban. :-: